

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
Katedra biotechnických úprav krajiny

VÝVOJ STÁTNÍHO A OBECNÍHO VLASTNICTVÍ
A JEHO ZÁPISY
V POZEMKOVÝCH EVIDENCÍCH PO ROCE 1945

(se zaměřením na okres Cheb)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Josef Vlasák, Ph.D.

Bakalant: Vlasta Bočková

2013

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra biotechnických úprav krajiny

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bočková Vlasta

Územní technická a správní služba - kombinované Karlovy Vary

Název práce

Vývoj státního a obecního vlastnictví a jeho zápisy v pozemkových evidencích po roce 1945 (se zaměřením na okres Cheb)

Anglický název

The Development of State and Municipal Property and its Entries in Land Register since 1945 (with a Focus on District Cheb)

Cíle práce

Cílem práce je charakterizovat státní a obecní vlastnictví nemovitého majetku, jeho evidenci a rovněž příslušnou právní úpravu v různých časových úsecích sledovaného období, tedy od roku 1945 až do současnosti. Dalším cílem je popsat vývoj státního a obecního vlastnictví v uvedeném období a rovněž uvést přehled různých listin používaných pro zápis věcných práv do pozemkových evidencí. Z hlediska územního rozsahu bude práce zaměřena na území dnešního okresu Cheb.

Metodika

Práce bude zpracovávat následující témata: - charakteristika státního a obecního vlastnictví po roce 1945, - vývoj státního a obecního vlastnictví po roce 1945, - právní úprava státního a obecního vlastnictví v jednotlivých časových etapách, - právní tituly a listiny používané pro převod státního a obecního majetku a pro zápis do pozemkových evidencí, - dokumentace převodu státního a obecního majetku na vhodných příkladech z území okresu Cheb.

Harmonogram zpracování

odevzdání práce do 20. dubna 2013

Rozsah textové části

cca 30-40 stran

Klíčová slova

majetek, hospodaření, správa, list vlastnictví, katastr

Doporučené zdroje informací

Havlián, P. 2003. Majetek státu v platné právní úpravě, LINDE, Praha.

Nedorost, L., Sovák, Z. 2002. Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, EUROLEX BOHEMIA, Praha.

Kišš, P. 2005. Restituce majetku obcí, EUROLEX BOHEMIA, Praha.

Olivová, K., Kuba, B. 2004. Katastr nemovitostí České republiky, LINDE Praha.

Bumba, J. 2007. České katastry od 11. do 21. století, Grada Publishing, Praha.

Liška, P. 1994. Příručka pro vlastníky půdy a jiných nemovitostí, PROSPEKTRUM, Praha.

zákony:

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění.

Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, v platném znění.

Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, v platném znění.

Zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, v platném znění.

Vedoucí práce

Vlasák Josef, Ing., Ph.D.

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

V Praze dne 14.3.2013

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan fakulty

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením Ing. Josefa Vlasáka, Ph.D., a že jsem uvedla všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

V Sokolově, 9. dubna 2013

Doctný Klost

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji všem, kteří mi pomohli se zpracováním bakalářské práce, zejména Ing. Josefu Vlasákovi, Ph.D., za odborné vedení, Ing. Michaelu Karasovi za poskytnutí odborné literatury a zajímavých informací a Ing. Jitce Stoklasové za poskytnutí vybraných dokladů ze sbírek listin pozemkových evidencí.

V Sokolově, 9. dubna 2013

Bohdan Kláste

ABSTRAKT

Tématem práce je sledování vývoje státního a obecního vlastnictví a jeho zápisy v pozemkových evidencích od poválečného období (rok 1945) až po současnost.

Vývoj státního vlastnictví je možné ve sledovaném období od roku 1945 do současnosti rozdělit na tři etapy. První etapou je období let 1945 až 1948, které je charakteristické znárodňováním a konfiskací majetku. Druhou etapou je období od roku 1949 do tzv. Sametové revoluce v roce 1989, která ukončila éru komunismu. A poslední etapou je období od tzv. Sametové revoluce do současnosti. Oproti tomu vývoj obecního vlastnictví představují ve sledovaném období pouze dvě etapy. První etapou je období od roku 1945 do konce roku 1949, kdy se majetek obcí stal majetkem státním. V roce 1991 bylo obnoveno vlastnické právo obcí, druhou etapou je tedy období od roku 1991 až do současnosti.

Po roce 1945 rovněž docházelo k podstatným či méně důležitým změnám v evidenci nemovitostí. Ve sledovaném období byly vlastnické vztahy k nemovitostem evidovány v pozemkovém katastru, poté v jednotné evidenci půdy, následně v evidenci nemovitostí a od roku 1993 jsou evidovány v katastru nemovitostí.

Práce ukazuje nejen ucelený obecný přehled o státním a obecním vlastnictví a jeho zápisech v pozemkových evidencích ve sledovaném období, ale i způsob, jakým byly změny státního a obecního vlastnictví v pozemkových evidencích zaznamenávány na konkrétních případech z Chebska.

KLÍČOVÁ SLOVA

Majetek, hospodaření, správa, list vlastnictví, katastr

ABSTRACT

National and common ownership development and its notation in land registers from post-war period (1945) up to the present is the topic of my bachelor thesis.

It is possible to divide the national ownership development within discussed epoch into 3 basic periods. The first period (1945 - 1948) is characterized by nationalization and confiscation. The second period is the time from 1949 till the Velvet Revolution (1989) which terminated the era of communism. The last period is the time from the Velvet Revolution to the present days. When compared, the common ownership development can be divided only into 2 basic periods. The first period is from 1945 till the end of 1949 when the common property became national. The second period starts in 1991, when the property right of municipalities was renewed, and lasts up to the present.

More or less important changes in real estate registry came about after 1945. The property rights were gradually kept in land cadastre, then in uniform land registry, then in real estate registry and since 1993 they are kept in cadastre of real estates.

Not only the comprehensive view of national and common ownership and its notation in land registers during particular period is presented in this work, but also the way of how the changes of national and common ownership were noted in land registers. This is supported with the real cases from Cheb region.

KEYWORDS

Property, economy, administration, owner's folio, cadastre

OBSAH

1	ÚVOD	10
2	CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	12
3.1	VÝVOJ POZEMKOVÝCH EVIDENCÍ VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ.....	12
3.1.1	Pozemková evidence - úvod.....	12
3.1.2	Pozemkový katastr po roce 1945.....	12
3.1.3	Přechod od pozemkového katastru k jednotné evidenci půdy.....	14
3.1.4	Jednotná evidence půdy v letech 1956 - 1963.....	15
3.1.5	Přechod od jednotné evidence půdy k evidenci nemovitostí.....	15
3.1.6	Evidence nemovitostí v letech 1964 - 1989.....	16
3.1.7	Přechod od evidence nemovitostí ke katastru nemovitostí.....	17
3.1.8	Katastr nemovitostí od roku 1993 do současnosti.....	17
3.2	VÝVOJ STÁTNÍHO A OBECNÍHO MAJETKU V LETECH 1945 – 1948.....	21
3.2.1	Stát a majetek - úvod.....	21
3.2.2	Obec a majetek - úvod.....	21
3.2.3	Vlastnictví státu a jeho vývoj v letech 1945 - 1948.....	22
3.2.4	Vlastnictví obcí a jeho vývoj v letech 1945 - 1948.....	24
3.2.5	Vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okr. Cheb.....	25
3.2.5.1	Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 412 pozemkové knihy pro katastrální obec Krásná (Schönbach).....	28
3.2.5.2	Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 1458 pozemkové knihy pro katastrální obec Luby I. (Schönbach I. Theil).....	29
3.3	VÝVOJ STÁTNÍHO A OBECNÍHO MAJETKU V LETECH 1949 - 1989.....	30
3.3.1	Vlastnictví státu a jeho vývoj v letech 1949 - 1989.....	30
3.3.2	Vlastnictví obcí a jeho vývoj v letech 1949 - 1989.....	31
3.3.3	Vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okr. Cheb.....	32
3.3.3.1	Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 673 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb (Eger).....	33
3.3.3.2	Nemovitosti vedené v knihovních vložkách č. 24, č. 39, č. 2328 a č. 582 pozemkové knihy pro katastrální obec Aš (Asch).....	33
3.3.3.3	Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 1819 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb (Eger).....	34
3.3.3.4	Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 732 pozemkové knihy pro katastrální obec Úšovice (Auschwitz).....	35

3.3.3.5	Žádost o zápis nemovitostí ve správním území Místního národního výboru v Pomezí nad Ohří na list vlastnictví tohoto subjektu.....	36
3.3.3.6	Zápis nemovitostí v katastrálním území Krásná (původně vedených v knihovni vložce č. 412 pozemkové knihy) na list vlastnictví pro Městský národní výbor v Aši.....	36
3.4	VÝVOJ STÁTNIHO A OBECNÍHO MAJETKU OD ROKU 1989 DO SOUČASNOSTI.....	38
3.4.1	Vlastnictví státu a jeho vývoj od roku 1989 do současnosti.....	38
3.4.2	Vlastnictví obcí a jeho vývoj od roku 1989 do současnosti	41
3.4.3	Vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okr. Cheb.....	42
3.4.3.1	Žádost o zápis nemovitostí v katastrálním území Cheb na list vlastnictví města Cheb.....	43
3.4.3.2	Návrh na zápis pozemků v katastrálním území Mariánské Lázně na list vlastnictví města Mariánské Lázně.....	43
4	DISKUSE.....	45
5	ZÁVĚR.....	49
6	TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ.....	51
7	PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	53
7.1	Seznam použité literatury.....	53
7.2	Seznam použitých právních předpisů.....	54
7.3	Seznam použitých publikovaných článků.....	57
7.4	Seznam použitých elektronických odkazů.....	58
7.5	Seznam použitých obrazových příloh.....	58
8	SEZNAM PŘÍLOH.....	59
8.1	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.2.5.1.....	61
8.2	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.2.5.2.....	64
8.3	Příloha k vybranému příkladu č. 3.3.3.1.....	76
8.4	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.2.....	78
8.5	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.3.....	92
8.6	Příloha k vybranému příkladu č. 3.3.3.4.....	98
8.7	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.5.....	100
8.8	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.6.....	103
8.9	Příloha k vybranému příkladu č. 3.4.3.1.....	107
8.10	Přílohy k vybranému příkladu č. 3.4.3.2.....	110
8.11	Příloha kopie mapy z Mnichovské dohody (Živá historie, 9/2012)	115

1 ÚVOD

Rok 1945 byl v dějinách našeho státu významným milníkem. Období po skončení druhé světové války vneslo do života každého jednotlivce, ale i celé společnosti zásadní, zejména politické a společenské změny, které měly za následek rozsáhlý zásah do vlastnických práv k nemovitému majetku.

Zásadním způsobem se změny projevovaly v českém pohraničí, které zaznamenalo masivní vysídlení původních obyvatel zejména německé národnosti a konfiskaci jejich veškerého majetku dekrety prezidenta republiky z roku 1945. Projevilo se zde rovněž znárodnění majetku, které Československému státu přineslo výrazné množství majetku na území celé republiky.

Poválečné období je rovněž charakterizováno dalšími přechody majetku do vlastnictví státu, ať již formou zpravidla násilné kolektivizace a socializace venkova nebo formou dalšího znárodnování i menších podniků nebo zábořem církevních majetků či zestátněním majetku obcí. Do roku 1989, kdy došlo ke změně politické situace i společenských poměrů, tak bylo státní vlastnictví, vedle družstevního, převažujícím typem vlastnictví. Po roce 1989 naopak došlo k výraznému zmenšení objemu majetku státu. Stalo se tak v důsledku restitučních zákonů. Rovněž nelze opomenout, že u velké části státního majetku došlo v souladu s vydanými právními předpisy k jeho privatizaci.

Po roce 1945 rovněž docházelo k podstatným či méně důležitým změnám v evidenci nemovitostí, která v jednotlivých časových úsecích sledovaného období ztrácela a posléze opět nabývala na důležitosti.

Pozemkový katastr byl v roce 1938 velmi přesnou evidencí platící na území celého státu. Nicméně v poválečném období se, v důsledku jednak politických změn a rovněž rozsáhlých změn ve vlastnických vztazích k nemovitostem, tehdy platná pozemková evidence začala rozcházet se skutečností a žádná z dalších pozemkových evidencí, vedených po dobu dalších 40-ti let, úrovně pozemkového katastru kvalitativně nedosáhla. Průlom v evidenci nemovitostí přinesla až změna politické situace i společenských poměrů po roce 1989, zejména pak zavedení katastru nemovitostí v roce 1993.

Pro komplexní a ucelený přehled o státním a obecním vlastnictví a jeho zápisech v pozemkových evidencích tak bude zajímavější pohlédnout na tuto problematiku v jednotlivých etapách vývoje, přičemž u vybraných konkrétních případů z Chebska bude zřejmé, jakým způsobem byly změny vlastnického práva státu a obcí zaznamenávány v pozemkových evidencích.

2 CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem práce je charakterizovat státní a obecní vlastnictví nemovitého majetku, jeho evidenci a rovněž příslušnou právní úpravu v různých časových úsecích sledovaného období, tedy od roku 1945 až do současnosti. Dalším cílem je popsat vývoj státního a obecního vlastnictví v uvedeném období a rovněž uvést přehled různých listin používaných pro zápis věcných práv do pozemkových evidencí. Z hlediska územního rozsahu bude práce zaměřena na území dnešního okresu Cheb.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 VÝVOJ POZEMKOVÝCH EVIDENCÍ VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ

3.1.1 Pozemková evidence - úvod

Důvodem pro vznik pozemkové evidence byl výběr daní, které byly pravidelným zdrojem příjmů panovníka, respektive státu. Základem evidence nemovitostí bylo vlastnictví či držba nemovitostí. Aby byly daně vybírány spravedlivě a nemohl se jim žádný vlastník vyhýbat, přibyla k původním soupisům půdy přesná a soustavně udržovaná mapa, která sloužila pro vyměřování daní.

Evidence nemovitostí byla postupně zdokonalována a modernizována, aby odpovídala potřebám doby. Postupně tak vznikl katastr s mapovými základy, které jsou používány dodnes (OLIVOVÁ, KUBA, 2004; BUMBA 2007).

3.1.2 Pozemkový katastr po roce 1945

V roce 1927 byl přijat zákon č. 177/1927 S.z.n., o pozemkovém katastru a jeho vedení, který zůstal v platnosti i po roce 1945. Pozemkový katastr byl tímto zákonem definován jako geometrické zobrazení, soupis a popis veškerých pozemků v Československé republice. Pro každou parcelu byl v pozemkovém katastru uveden držitel, výměra, kultura, jakostní třída a katastrální výtěžek.

Pozemkový katastr, který převzal výsledky katastru daně pozemkové, včetně veškerých operátů, a byl zákonem stanoven jako veřejný, obsahoval součásti podstatné, vedlejší a pomocné.

Podstatnými součástmi byly:

- ✓ operát měřický (katastrální a příruční katastrální mapy)
- ✓ operát písemný (např. pozemnostní archy, rejstřík parcel či držitelů)
- ✓ sbírka listin (podle kterých se prováděly zápisy v pozemkovém katastru)
- ✓ úhrnné výkazy (obsahující např. celkové údaje pro katastrální území).

Již tehdy zastaralé zobrazení pozemků a budov se začalo nahrazovat podrobným a přesným zobrazením obvykle v měřítku 1:1000 nebo 1:2000. Mapy byly zobrazovány v nově zavedeném souřadnicovém systému Jednotné trigonometrické sítě katastrální (S-JTSK). S-JTSK se budovala v letech 1920 až 1957 a jejím základem bylo Křovákovo dvojitě konformní kuželové zobrazení v obecné poloze, jež bylo pojmenováno po jeho autorovi Ing. Josefu Křovákovi, přednostovi Triangulační kanceláře (VEVERKA, 2005).

Činnosti stanovené katastrálním zákonem spočívaly především:

- ✓ v zakládání pozemkového katastru v katastrálních územích, ve kterých dosud nebylo provedeno řádné katastrální mapování
- ✓ v obnově pozemkového katastru, kde dosavadní katastrální mapa ztratila stanovenou přesnost
- ✓ ve vedení pozemkového katastru (tzn. udržování shody pozemkového katastru se skutečným a právním stavem vedeným ve veřejných knihách).

Pozemkový katastr byl velmi přesnou evidencí do roku 1938. Válečné události a pozdější politický vývoj další rozvoj pozemkového katastru narušily. Jeho údržba již nebyla dostačující a zejména po roce 1945 se začal rozcházet se skutečností.

Jednou z příčin tohoto stavu byly rozsáhlé změny ve vlastnických vztazích k nemovitostem v důsledku znárodňování a konfiskace majetku, které byly pro vedení pozemkového katastru velmi náročné.

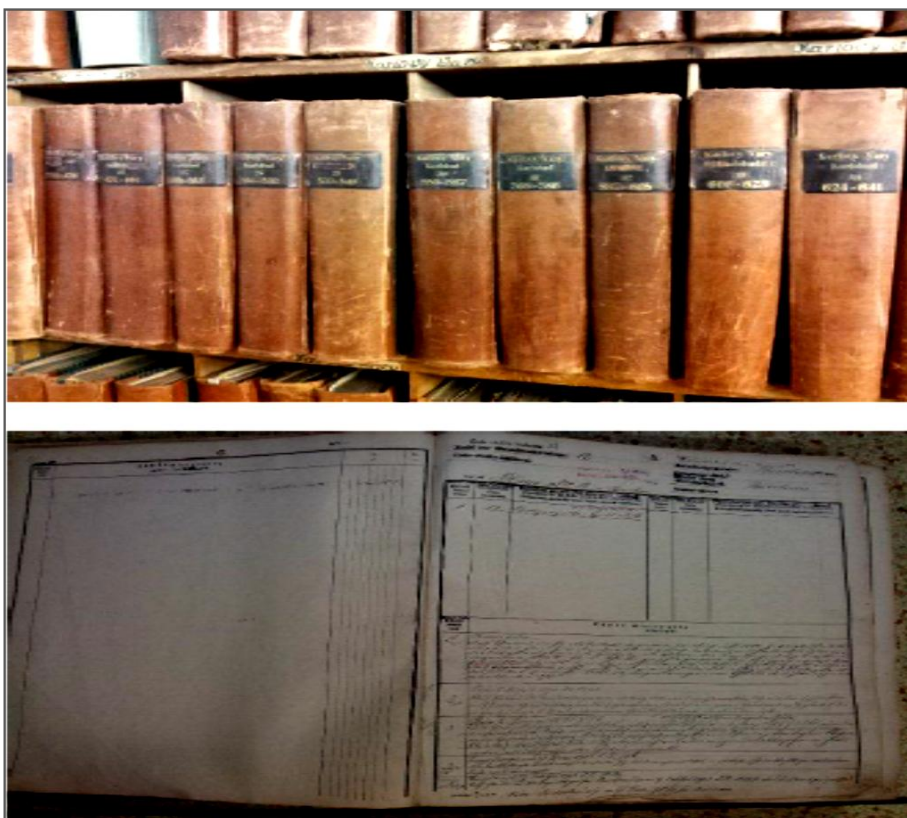
Další příčinou pak bylo přijetí zákona č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, (dále jen zákon č. 141/1950 Sb.), jenž vstoupil v platnost dne 1. ledna 1951 a zrušil léty propracovaný a fungující systém zápisů vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem do pozemkových knih, kdy zápisy měly konstitutivní povahu. To znamenalo, že vlastnická či jiná věcná práva k nemovitostem vznikala, měnila se či zanikala zápisem (intabulací) do pozemkových knih, které byly knihami veřejnými. Tento princip, který se nazýval principem intabulačním a platil již od roku 1871, kdy byl vydán knihovní zákon č. 95/1871 ř.z., o zavedení obecného zákona o pozemkových knihách, upravující zakládání pozemkových knih (OLIVOVÁ, KUBA, 2004; BUMBA 2007).

Hlavní kniha pozemkové knihy byla vedena samostatně pro každé katastrální území a skládala se z jednotlivých knihovních vložek rozdělených do tří částí, označených písmeny:

- ✓ A - list statkové podstaty
- ✓ B - list vlastnictví
- ✓ C - list závad.

Další podstatnou součástí pozemkové knihy byla sbírka listin, která obsahovala ověřené kopie všech písemností, na jejichž podkladě byly provedeny knihovní zápisy.

Podoba pozemkové knihy je patrná z přiloženého obrázku č. 1.

Obr. č. 1: Soustava obrázků o podobě pozemkové knihy, (Anonym, 2013)

Je nezbytné konstatovat, že přijetím zákona č. 141/1950 Sb., který zrušil povinnost zápisu změn vlastnických vztahů do pozemkových knih, byla přerušena systematická evidence právních vztahů k nemovitostem. Rovněž v pozdějších evidencích nemovitostí docházelo k podstatným negativně působícím změnám, které se dodnes dají jen velmi složitě napravit. (PEŠL, 2000; PEŠL, SLABOCH, 2002; OLIVOVÁ, KUBA, 2004; BUMBA, 2007; PERMANENT COMMITTEE ON CADASTRE IN THE EUROPEAN UNION, 2008; CADASTRAL TEMPLATE, 2012; ČÚZK, 2012).

3.1.3 Přejít od pozemkového katastru k jednotné evidenci půdy

Pozemkový katastr se v důsledku rozsáhlých změn ve vlastnických vztazích k nemovitostem v poválečném období začal rozcházet se skutečností a postupně přestal být používán.

3.1.4 Jednotná evidence půdy v letech 1956 – 1963

V roce 1956 byla vytvořena jednotná evidence půdy. Úkol této evidence, která měla sloužit jako pomůcka k plánování zemědělské výroby a pro potřeby hospodářskotechnické úpravy pozemků a nepředpokládala změnu vlastnických práv, byl prostý. Oproti pozemkovému katastru evidovala pouze užívací vztahy, to znamená, že se jednoznačně orientovala na skutečné užívání nemovitostí. Prokázat vlastnické či jiné právní vztahy k nemovitostem tak nebylo podle jednotné evidence půdy možné. Bohužel však v tomto období docházelo k převodům vlastnictví k pozemkům, které nebyly podloženy listinami a do budoucna znamenaly komplikace při zavádění přesných evidencí nemovitostí.

Jednotná evidence půdy byla zakládána zjednodušeným způsobem. Za tímto účelem byla v roce 1956 vydána směrnice. Zjednodušení spočívalo především v minimalizaci místního šetření, provádění polních měřických prací pouze v nezbytných případech a provádění výpočtu výměr s maximálním zjednodušením. Jako základní mapový operát byla určena mapa pracovní (HUML, MICHAL, 2001).

Operát jednotné evidence půdy se sestával z těchto částí:

- ✓ písemné části (například soupis parcel, evidenční listy, rejstřík uživatelů)
- ✓ měřické části (pozemková, pracovní a evidenční mapa)
- ✓ sbírky listin (listinné podklady, náčrty, plány)
- ✓ úhrnných výkazů (především výkazy úhrnných hodnot druhů pozemků dle obcí, okresů a krajů).

Jednotná evidence půdy byla z důvodu povolení odchylek oproti stanoveným normám, nevhodných úlev, nízké technické úrovně a nízké odborné kvalifikace pracovníků velmi nepřesnou evidencí. (PEŠL, 2000; PEŠL, SLABOCH, 2002; OLIVOVÁ, KUBA, 2004; BUMBA, 2007; PERMANENT COMMITTEE ON CADASTRE IN THE EUROPEAN UNION, 2008).

3.1.5 Přejít od jednotné evidence půdy k evidenci nemovitostí

Změny vyvolané zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a rovněž neexistence řádné evidence vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem v tehdejší jednotné evidenci půdy, vedly v roce 1964 k přijetí nového zákona o evidenci nemovitostí.

3.1.6 Evidence nemovitostí v letech 1964 – 1989

Podle zákona č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí, byla zřízena nová evidence nemovitostí a s konečnou platností byly ukončeny zápisy do pozemkových knih.

Součástí evidence nemovitostí byly podobně jako u jednotné evidence půdy:

- ✓ měřický operát (pozemková, pracovní a evidenční mapa)
- ✓ písemný operát (například soupis parcel, výkaz změn, evidenční listy, listy vlastnictví)
- ✓ sbírka listin
- ✓ úhrnné a sumarizační výkazy.

Jak vypadala evidence nemovitostí je zřejmé z přiloženého obrázku č. 2.

Obr. č. 2: (Anonym, 2013) Soustava obrázků o evidenci nemovitostí v praxi

Evidence nemovitostí měla evidovat zejména takové údaje o nemovitostech, které byly nezbytné pro plánování a řízení národního hospodářství. Nicméně součástí této evidence mělo být i opětovné evidování vlastnických vztahů a jiných věcných práv k nemovitostem. Po zrušení systematické evidence právních vztahů v roce 1951 však šlo o nelehký úkol.

Proto byly zápisy právních vztahů k nemovitostem provedeny ve dvou etapách. První etapa zakládání evidence nemovitostí, která trvala do roku 1966, představovala zaznamenání běžných změn ve vlastnických vztazích a rovněž zápisů nově vzniklých právních vztahů k nemovitostem.

Druhá etapa zakládání probíhala od roku 1967 a v jejím průběhu byly za spolupráce státních notářství, místních národních výborů, organizací a občanů a s využitím údajů z bývalých pozemkových knih postupně zapisovány všechny právní vztahy k nemovitostem, u kterých ještě nebyly zaznamenány.

Přestože se tehdejší střediska geodézie pokusila zjistit a zapsat aktuální právní vztahy k nemovitostem, i nadále byla evidence nemovitostí pouze neúplným a ne zcela spolehlivým systémem. (PEŠL, 2000; PEŠL, SLABOCH, 2002; OLIVOVÁ, KUBA, 2004; BUMBA, 2007; PERMANENT COMMITTEE ON CADASTRE IN THE EUROPEAN UNION, 2008; CADASTRAL TEMPLATE, 2012; ČÚZK, 2012).

Je důležité dodat, že všechny dřívější pozemkové evidence, včetně evidence nemovitostí, byly vedeny ručně, popřípadě s využitím děrnoštítkových strojů. Veškeré údaje o parcelách, stavbách, vlastnících, popřípadě uživatelích nemovitostí jsou vedeny automatizovaně od roku 1972, kdy došlo k převodu základních údajů evidence nemovitostí na paměťová média počítačů (SOUČEK, 2005).

3.1.7 Přejít od evidence nemovitostí ke katastru nemovitostí

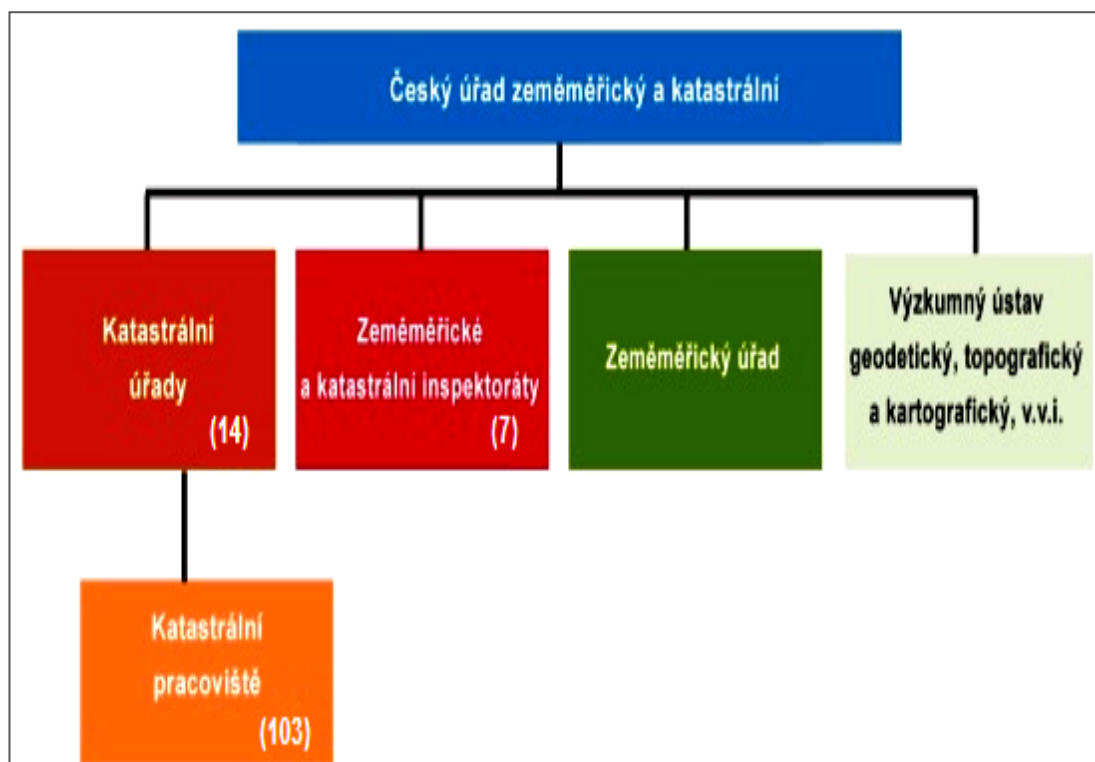
Průlom v evidenci nemovitostí přinesla až změna politické situace i společenských poměrů po roce 1989, kdy už nebylo možné vycházet z nepřesného, nedokonalého a nevyhovujícího systému evidence nemovitostí.

3.1.8 Katastr nemovitostí od roku 1993 do současnosti

Přijetím zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, dále zákona č. 344/1992 Sb. a také zákona č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech, vznikl s účinností od 1. ledna 1993 katastr nemovitostí. Státní správu v této oblasti začal vykonávat Český úřad zeměměřický a katastrální, jehož součástí je 14 katastrálních úřadů se 103 katastrálními pracovišti, dále 7 zeměměřických a katastrálních inspektorátů, rovněž Zeměměřický úřad a Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický (PEŠL, 2000; PEŠL, SLABOCH, 2002; PERMANENT COMMITTEE

ON CADASTRE IN THE EUROPEAN UNION, 2008; SUCHÁNEK, 2009; CADASTRAL TEMPLATE, 2012).

Struktura resortu Zeměměřictví a katastru je zřejmá z přiloženého obrázku č. 3.

Obr. č. 3: (ČÚZK, 2013) Struktura resortu Zeměměřictví a katastru – stav k 25. 3. 2013

BUMBA (2007) nazývá katastr nemovitostí tzv. právním katastrem a rovněž pokračovatelem veřejných knih, zejména pozemkové knihy. Ke smluvnímu nabývání jakýchkoliv věcných práv k nemovitostem totiž dochází vkladem (intabulací) do katastru nemovitostí, a to ve správním řízení vedeném katastrálním úřadem. Jde tedy v podstatě o návrat k osvědčené zásadě platné pro zápisy do pozemkové knihy, a to zásadě konstitutivní. Právní vztahy, u nichž není jejich nabytí podmíněné vkladem, se do katastru nemovitostí zapisují záznamem.

Do katastru nemovitostí je možné zapsat i taková rozhodnutí či jiné listiny, které mohou omezovat vlastníka nemovitosti. Tyto listiny se v katastru nemovitostí zapisují poznámkou. (OLIVOVÁ, KUBA, 2004; BUMBA, 2007; ČÚZK, 2012).

Vzhled výpisu z katastru nemovitostí dostupného v současnosti je zřejmý z přiloženého obrázku č. 4.

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ				
prokazující stav evidovaný k datu 28.06.2012 10:11:41				
Okres: CZ0411 Cheb		Obec: 554642 Mariánské Lázně		
Kat.území: 691607 Úšovice		List vlastnictví: 60000		
V kat. území jsou pozemky vedeny ve dvou číselných řadách (St. = stavební parcela)				
A Vlastník, jiný oprávněný		Identifikátor		Podíl
Vlastnické právo				
Česká republika		00000001-001		
Příslušnost hospodařit s majetkem státu				
Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Rašínovo nábřeží 390/42, Praha 2, Nové Město, 128 00 Praha 28		69797111		
ČÁSTEČNÝ VÝPIS				
B Nemovitosti				
Pozemky				
Parcela	Výměra[m2]	Druh pozemku	Způsob využití	Způsob ochrany
229/19	189	ostatní plocha	ostatní komunikace	
C1 Jiná práva - Bez zápisu				
C Omezení vlastnického práva - Bez zápisu				
D Jiné zápisy - Bez zápisu				
E Nabývací tituly a jiné podklady zápisu				
Listina				
o Ohlášení příslušnosti hospodařit s majetkem státu (zák.č.320/02 Sb.) 13052/0-513/2003 ze dne 14.02.2003.				
Pro: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Rašínovo nábřeží 390/42, Praha 2, Nové Město, 128 00 Praha 28 Česká republika		Z-820/2003-402 RČ/IČO: 69797111		00000001-001
F Vztah bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ) k parcelám - Bez zápisu				
Nemovitosti jsou v územním obvodu, ve kterém vykonává státní správu katastru nemovitostí ČR: Katastrální úřad pro Karlovarský kraj, Katastrální pracoviště Cheb, kód: 402.				

Obr. č. 4: (ČÚZK, 2013) Vzhled výpisu z katastru nemovitostí

Katastrální operát je tvořen:

- ✓ souborem geodetických informací (katastrální mapa i její číselné vyjádření)
- ✓ souborem popisných informací (například údaje o katastrálním území, o parcelách, stavbách, vlastnicích, právních vztazích)
- ✓ souhrnnými přehledy o půdním fondu
- ✓ dokumentací výsledků šetření a měření
- ✓ sbírkou listin.

Od přijetí právní úpravy v roce 1992 došlo ve vývoji katastru nemovitostí k výraznému posunu. Jak uvádí OLIVOVÁ, KUBA (2004), v jeho dalším vývoji je cílem dosáhnout tak kvalitativního stavu, jenž zajistí podmínky pro plnou materiální publicitu právních vztahů k nemovitostem a který bude v naší republice trvale přispívat k právní jistotě vlastníků nemovitostí a k právnímu pořádku.

Posun ve vývoji mimo jiné dokladuje skutečnost, že v devadesátých letech Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický vytvořil výzkumný tým

(nyní útvar „GIS a katastr nemovitostí“), jenž měl zadání řešit dlouhodobý úkol státního programu rozvoje České republiky s názvem „Výstavba automatizovaného informačního systému geodézie a kartografie“. Z mnohých aktivit je možné vyjmenovat například projekt pro obnovu katastrálního operátu, údržby Státní mapy 1 : 5000 či uplatnění datových sad resortu ČÚZK (ZABAGED) ve státní správě a samosprávě (KOCÁB, 2005).

Dalším důležitým mezníkem vývoje katastru nemovitostí byl rok 2001, kdy došlo k zavedení zdokonaleného informačního systému katastru nemovitostí, který přinesl uživatelům přístup k datům katastru nemovitostí prostřednictvím internetu. Šlo jednak o dálkový přístup k datům katastru nemovitostí, poskytovaný převážně za úplatu, a dále o nahlížení do katastru nemovitostí, přístupný široké veřejnosti. Zejména tato služba byla příčinou toho, že webové stránky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního patří k nejnavštěvovanějším webovým stránkám veřejné správy v České republice. (POLÁČEK, 2006).

3.2 VÝVOJ STÁTNÍHO A OBEČNÍHO MAJETKU V LETECH 1945 - 1948

3.2.1 Stát a majetek - úvod

Československý stát vlastnil nemovitý i movitý majetek již v době první republiky. Po svém vzniku v roce 1918 postupně přebíral na základě několika mezinárodních smluv, zejména s Rakouskem a Maďarskem, na svém území bývalý majetek mocnářství Rakousko-Uherského, majetek koruny a statky bývalé panovnické rodiny připadlé podle mírových smluv Československému státu. Velký zábor majetku do vlastnictví státu pak nastal při provádění zákonů, souvisejících s první pozemkovou reformou. Naprostá většina majetku zabraného při první pozemkové reformě však byla dále přidělována občanům. V první pozemkové reformě stát do 30. června 1931 postupně zabral 5 155 571 hektarů. Po ukončení přidělových řízení zůstalo ve vlastnictví státu 422 106 hektarů, z toho 37 614 hektarů zemědělské půdy (PAVLÍČEK, HŘEBEJK, 1994).

3.2.2 Obec a majetek - úvod

Po roce 1848 vznikla potřeba nově upravit politickou, berní a soudní správu bývalých poddaných s tím, že za tím účelem přecházejí příslušné pravomoci na nově zřizované státní úřady. V této souvislosti nabyla na významu, jako nejnižší správní jednotka, vesnická obec, která již měla být obcí svobodnou a měla spravovat své jmění sama. Přitom katastrální obvod obcí, který byl původně stanoven pro účely daňové, se stal jednotným obvodem obecní správy. Důležitou složkou obecního hospodářství se stává i správa obecního jmění, jehož součástí je vedle správy obecních cest, budov, sadů apod. i správa tzv. „občiny“. Přitom tímto pojmem je myšlena správa luk, pastvin, lesů, rybníků a dalších pozemků, které odedávna užívali společně hospodáři, v dané obci usedlí. Podle dostupné literatury zaujímaly „občiny“ v Čechách k roku 1887 výměru 109 303 hektarů, z toho více jak 61 000 hektarů lesa. Spory, vznikající s užíváním těchto nově spravovaných „občin“, se však podařilo v podstatě odstranit až v roce 1919, kdy byly „občiny“ prohlášeny kmenovým jměním obce (KROFTA, 1949).

Od tohoto okamžiku lze tedy chápat majetek obcí v tom smyslu, jak jej chápeme i dnes. Další nabývání či pozbývání majetku obcí podléhalo tehdy platným právním předpisům, stejně jako u kteréhokoliv jiného vlastníka nemovitostí. K případnému rozšíření majetku obcí mohlo dojít formou přidělení majetku získaného při provádění první pozemkové reformy, kdy se obce stávaly vlastníky příslušných

majetků potřebných zejména pro samosprávné účely, pro veřejný zájem, charitativní či sociální účely a podobně.

3.2.3 Vlastnictví státu a jeho vývoj v letech 1945 – 1948

Dekrety prezidenta republiky z let 1945 a 1948 byl znárodněn majetek v oblasti těžkého i lehkého průmyslu, stavebnictví, zahraničního obchodu, ale i akciových bank a pojišťoven. Rovněž tak přešel do vlastnictví státu zemědělský i nezemědělský majetek zkonfiskovaný Němcům, Maďarům, zrádcům a nepřátelům českého a slovenského národa dekrety prezidenta republiky z roku 1945 (LIŠKA, 1994; JECH, KAPLAN, 1995; HAVLAN, 2003). Šlo o v současné době tolik diskutované dekrety prezidenta republiky, nazývané někdy i Benešovými dekrety, kdy je všeobecně známo, že Sudetoněmecký landsmanšaft stále usiluje o jejich zrušení a označuje je jako protiprávní. HAVLAN (2003) však uvádí, že konfiskace a zvláště znárodnění nebyly v poválečné Evropě ničím mimořádným. Dokonce i Evropská komise na základě analýzy své právní služby předložené v říjnu roku 2002 potvrdila, že pro Evropskou unii je otázka Benešových dekretů uzavřena a tyto nepředstavují překážku vstupu České republiky do Evropské unie (EUROPEAN COMMISSION, 2002).

Následně bylo cílem přerozdělit zkonfiskovaný, ať už nezemědělský či zemědělský majetek, který byl zpravidla dočasně v tzv. národní správě. K tomu došlo formou přidělového řízení, a to jak fyzickým či právnickým osobám, tak obcím či okresům. Přidělováním půdy bylo zajištěno osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci. Vzhledem k administrativní náročnosti přidělových řízení lze konstatovat, že jejich formální kvalita byla nepřímo úměrná počtu přidělovaných nemovitostí. Přidělové řízení se provádělo formou přidělových dekretů a grafických přidělových plánů. V podmínkách Chebska, jak je patrné z podkladů dostupných k vybraným příkladům, pokračovalo přidělové řízení ještě v padesátých letech a v některých případech i daleko později.

Určitá část majetku však nebyla přidělena jiným osobám a zůstala ve vlastnictví státu. Tento nepřidělený majetek se podle příslušných předpisů, například na základě vyhlášky č. 303/1952 Ú.I., o svěřeni některých nemovitostí, na které se vztahuje dekret o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, do správy místním národním výborům, (dále jen vyhláška č. 303/1952 Ú.I.), stal majetkem ve správě národních výborů (LIŠKA, 1994; HAVLAN, 2003). Státní majetek však stát spravoval rovněž prostřednictvím národních podniků. Tzv. správa

národního majetku se pak komplexně objevila poprvé v roce 1953 (NEDOROST, 2002; HAVLAN, 2003).

Součástí významných poválečných změn byla i revize první pozemkové reformy. K tomuto účelu byl vydán zákon č. 142/1947 Sb., o revisi první pozemkové reformy, (dále jen zákon č. 142/1947 Sb.). Na základě tohoto zákona byla soukromým vlastníkům zabrána půda, jejíž výměra přesahovala 150 hektarů zemědělské půdy, respektive 250 hektarů celkem.

Z pohledu poválečných změn nelze rovněž opomenout zákon č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, (dále jen zákon č. 46/1948 Sb.), kdy byla zabírána soukromá zemědělská půda o rozloze vyšší než 50 hektarů. Tento zákon upravil otázku soukromého pozemkového vlastnictví ještě před vydáním nové ústavy, nazývané Ústavou 9. května, vydané na základě ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, (dále jen Ústava 9. května). Sama Ústava 9. května pak mimo jiné omezila výměru půdy v soukromém vlastnictví na 50 hektarů, dosavadní veřejný statek prohlásila za majetek státu a definovala národní majetek. Správu národního majetku podle Ústavy 9. května mohl stát provádět sám nebo prostřednictvím národních podniků.

V období let 1945 až 1947 je nezbytné rovněž připomenout zábory církevního majetku, ke kterým docházelo na základě obou výše uvedených zákonů o pozemkových reformách. K zestátňování majetku církví a náboženských společností docházelo i v dalších letech, například zákonem č. 185/1948 Sb., o zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů a o organizaci státní ústavní léčebné péče. Nebylo výjimečné, že byl v řadě případů církvím a náboženským společnostem majetek odebrán v rozporu s tehdy platnými právními předpisy nebo že docházelo k vynucenému uzavírání smluv o převodech vlastnictví či zejména darovacích smluv ve prospěch státu. Nelze opomenout událost, ke které došlo ve dnech 13. a 14. dubna 1950 a která neměla oporu v žádném právním předpisu. Jak je mimo jiné uvedeno v důvodové zprávě k zákonu č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, (dále jen zákon č. 428/2012 Sb.), stát se tehdy násilnou internací řeholníků a řeholnic zmocnil zhruba 850 klášterních objektů (POSLANECKÁ SNĚMOVNA PČR, Vláda ČR, 2012). Správcem mnoha těchto objektů byla ustanovena Náboženská matice, která je následně přenechala k užívání jiným socialistickým organizacím.

K problematice navrácení církevního majetku je možné uvést, že je, podobně jako problematika tzv. Benešových dekretů, velmi intenzivně vnímána širokou veřejností a vzbuzuje rozdílné názory.

Vzhledem k výše popisovanému masivnímu znárodnění a zkonfiskování majetku je tedy možné období bezprostředně po válce považovat ve vztahu k nabývání majetku státem za nejméně významnější. Jako základní druh vlastnictví pak bylo po další desítky let spatřováno, vedle družstevního, státní vlastnictví.

3.2.4 Vlastnictví obcí a jeho vývoj v letech 1945 – 1948

Ve sledovaném období let 1945 až 1948 mohly obce získat nemovitosti do svého vlastnictví jako přidělci majetku získaného revizí první pozemkové reformy podle zákona č. 142/1947 Sb., popřípadě majetku získaného při nové pozemkové reformě na základě zákona č. 46/1948 Sb. Obce nabývaly majetek rovněž při procesu přerozdělování konfiskovaného majetku, ať už zemědělského či nezemědělského, který probíhal na jejich katastrálním území a na kterém se přímo organizačně podílely.

Majetek konfiskovaný podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, (dále jen dekret č. 12/1945 Sb.), byl přidělován jednotlivým přidělcům, tedy i obcím, podle dekretu prezidenta republiky č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci, (dále jen dekret č. 28/1945 Sb.).

K přidělovému řízení byly vydávány rámcové předpisy. To je důvodem, proč přidělový operát není ve všech oblastech stejný. Existuje písemná zmínka o tom, že se kvalita operátu snižovala se vzrůstající vzdáleností od Moravy, směrem na západ. Právě na západě Čech však bylo přidělové půdy nejvíce, je tedy možné konstatovat, že rozhodujícím kritériem kvality operátu byla spíše četnost případů v jednotlivých okresech a také schopnost tehdejšího státního aparátu se s danou problematikou vyrovnat (KARAS, 1993).

V průběhu celého, administrativně náročného procesu byl zpracováván návrh přidělu a jako grafická příloha se vyhotovoval grafický přidělový plán. Součástí přidělového elaborátu byl i seznam přidělců. Po zpracování příslušných podkladů vydalo Ministerstvo zemědělství - Národní pozemkový fond, později příslušný okresní národní výbor, příslušnou přidělovou listinu. V případě nemovitostí přidělovaných podle dekretu č. 28/1945 Sb. se přidělcem stal vlastníkem přidělu dnem převzetí držby.

Nakládání s majetkem konfiskovaným podle dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní

obnovy, (dále jen dekret č. 108/1945 Sb.), ve prospěch veřejných úkolů, pro hospodářskou výstavbu státu, a tedy i pro obce, řešila vyhláška Osidlovacího úřadu č. 1587/1946 Ú.I., kterou se vyhláší rámecový plán pro způsob naložení s určitou částí konfiskovaného majetku ve prospěch veřejných úkolů nebo pro hospodářskou výstavbu státu, (dále jen vyhláška č. 1587/1946 Ú.I.).

Každá obec mohla ve lhůtě do 31. října 1946 požádat o vytipovaný majetek, jenž byl vhodný jednak pro jejich samosprávné hospodaření, ale i pro zdravotnické, sociální či kulturní potřeby. Snaha obcí získat majetek tímto způsobem byla nezanedbatelná. Podle dostupných údajů z 1. března 1947 se u Osidlovacího úřadu, kterému byly postoupeny všechny žádosti obcí k vyřízení, soustředilo celkem 98 564 žádostí o 140 000 nemovitostí (KALKUŠOVÁ, 1993).

Následný proces přidělování, respektive odevzdávání nemovitostí podle dekretu č. 108/1945 Sb., byl s přihlédnutím k jejich velkému počtu velmi náročný. Na rozhodnutí, který majetek a komu bude přidělen, navazovalo ukončení zavedené národní správy, vydání odevzdacích listin nezbytných k zápisu vlastnických práv obcí do pozemkových knih. Přiděly, respektive odevzdání majetku obcím v souladu s vyhláškou č. 1587/1946 Ú.I. a příslušné zápisy v pozemkové knize tak byly dokončeny daleko později, než byl původní předpokládaný termín 30. dubna 1949.

3.2.5 Vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okr. Cheb

Masivní vysídlení původních obyvatel z českého pohraničí, zejména německé národnosti, a konfiskace jejich veškerého majetku dekrety prezidenta republiky z roku 1945 s sebou přinesly výraznou proměnu struktury osídlení a spolu s tím i významný nárůst majetku ve vlastnictví státu (JECH, KAPLAN, 1995).

O tom, k jak velkým demografickým změnám na chebském venkově došlo, svědčí i rozdíl počtu obyvatel na daném území při sčítání ve třicátých a osmdesátých letech minulého století. Původní počet obyvatel na území okresu Cheb (myšleno území všech tří politických okresů Cheb, Aš a Mariánské Lázně) byl kolem 160 tisíc, v osmdesátých letech nedosahoval ani 90 tisíc.

Přitom ve velkých městech zůstával počet obyvatel přibližně stejný. V poválečném období tedy došlo ke značnému vylidnění venkova.

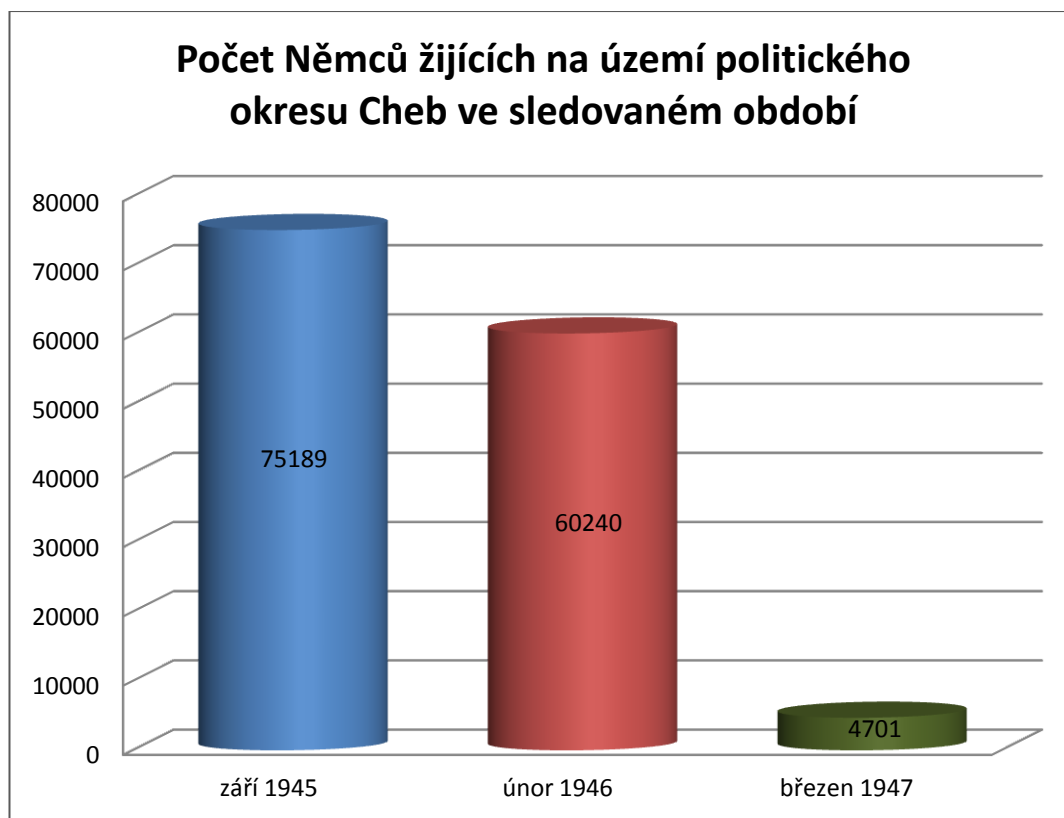
Celkem mělo být z Československa odsunuto kolem 2,5 milionů německy mluvících obyvatel, které prezident Beneš svého času nazýval „našimi Němci“.

Pro dokreslení situace je možné uvést statistiku dostupnou pouze pro území bývalého politického okresu Cheb.

V okrese Cheb žilo ve všech obcích v jeho působnosti:

- ✓ v září 1945 celkem 75 189 Němců
- ✓ v únoru 1946 celkem 60 240 Němců
- ✓ v březnu 1947 se uvádí již pouhých 4701 osob německého původu (FLAŠKA, 2009).

Přehlednější je grafické znázornění počtu Němců žijících na území politického okresu Cheb ve sledovaném období, uvedené na obrázku č. 5.

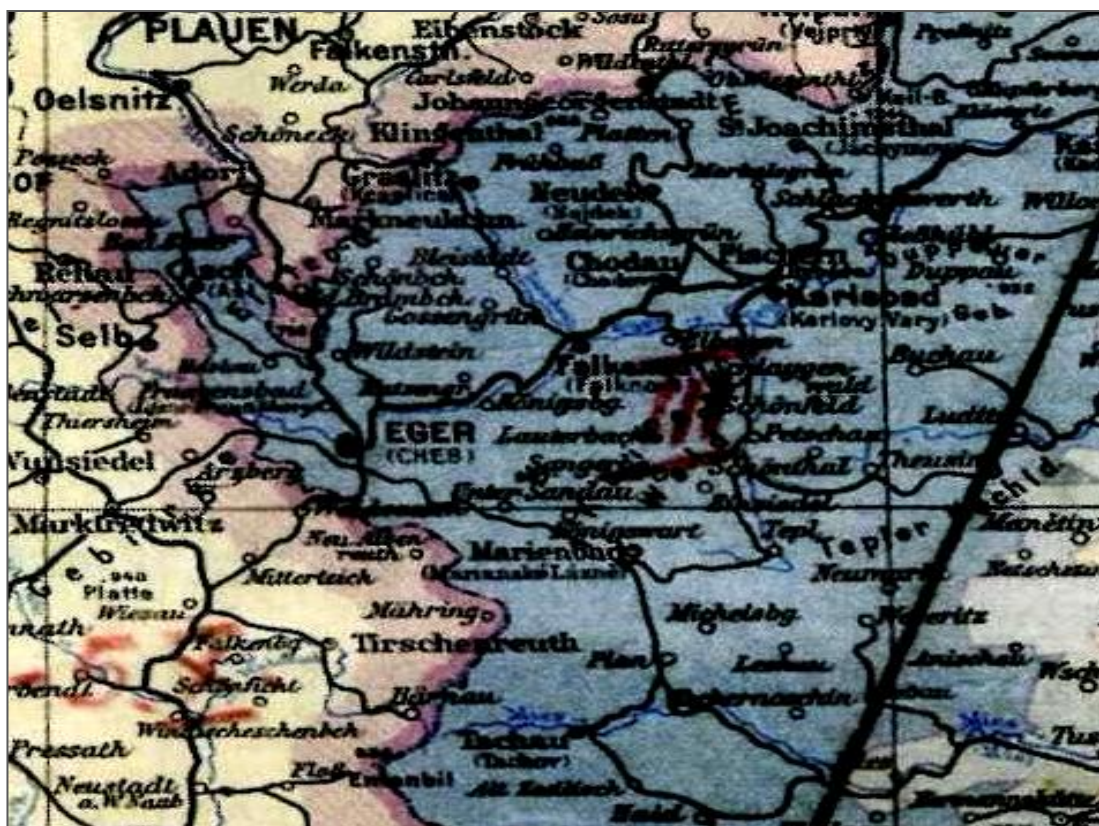

Obr. č. 5: Počet Němců žijících na území bývalého politického okresu Cheb

Rozsah území, na kterém došlo v poválečném období ke značným demografickým změnám, je možné dovodit z kopie italské mapy pořizené Národním muzeem. Tato mapa byla součástí Mnichovské dohody podepsané dne 30. září 1938 a je na ní vyznačeno území, na němž žilo (avšak podle sčítání lidu provedeného v roce 1910) více než 50 % obyvatel německé národnosti. Mapa, týkající se území České republiky, je k dispozici v závěru bakalářské práce, v přílohách pod č. 8.11.

Na přiloženém obrázku č. 6 je výřez této mapy vztahující se k okresu Cheb. Modrou barvou, s rozdílem v sytosti barvy, je na obrázku

č. 6 vyznačeno tzv. „čistě německé“ území a území s německou většinou (ŽIVÁ HISTORIE, 2012).

Obr. č. 6: (Živá historie, 9/2012) Kopie italské mapy z Mnichovské dohody

Z uvedené statistiky je tedy zřejmé, že konfiskace majetku podle tzv. Benešových dekretů a jeho následné přerozdělení bylo na území okresu Cheb časově i administrativně velmi náročným procesem. Na vybraných, níže uvedených konkrétních případech z území okresu Cheb je patrné, jakým způsobem byly změny vlastnického práva státu a obcí zaznamenávány v pozemkové evidenci v období let 1945 až 1948.

Po prostudování dostupných materiálů k jednotlivým případům, ze kterých byly vybrány ukázkové příklady do této práce, je možné konstatovat, že převážná většina zápisů vlastnického práva státu či obcí ke konfiskovanému majetku však byla v pozemkových evidencích realizována až v rozmezí let 1949 až 1951.

V této části práce je nezbytné uvést, že proces znárodňování podle příslušných znárodňovacích předpisů byl na území okresu Cheb s největší pravděpodobností uplatňován pouze v části přidělení majetku nově vzniklým

národním podnikům, neboť majetek původních německých firem přecházel do vlastnictví státu zpravidla podle dekretu č. 108/1945 Sb.

Rovněž nelze opomenout v tomto období proběhnuvší revizi první pozemkové reformy. Z dostupných informací, získaných při osobním jednání s bývalým vedoucím Okresního pozemkového úřadu v Chebu Ing. Michaelem Karasem, je zřejmé, že revize první pozemkové reformy probíhala na území okresu Cheb pouze okrajově. Podle výsledků restitučních řízení šlo v podstatě pouze o tři případy. Pro zajímavost je možné ve stručnosti upozornit na jeden z těchto tří případů, jenž se týkal statku Manský dvůr (Lehnhof), na který dopadly pozemkové reformy, ale i proces konfiskace. Statek kdysi patřil ke kynžvartskému panství hraběte Metternicha. V rámci první pozemkové reformy, kdy byl označen jako tzv. zbytkový statek, ho získala do vlastnictví rodina významného pražského architekta prof. arch. Dr. Ing. Milana Babušky, která ho udržovala až do druhé světové války. Statek rodině Babuškových po obsazení pohraničí zabrala Německá říše pro vůdce sudetských Němců K. Henleina. Po válce získal pan Babuška statek zpět do svého vlastnictví, následně mu však byl zabrán při provádění revize první pozemkové reformy. Majetek byl panu Babuškovi opět vydán v rámci restitučního řízení po roce 1991.

Po uvedení základních informací o situaci na území okresu Cheb ve sledovaném období let 1945 až 1948, je již další část této kapitoly zaměřena na vybrané případy zápisu vlastnického práva na Chebsku.

3.2.5.1 Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 412 pozemkové knihy pro katastrální obec Krásná (Schönbach)

Prvním z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1945 až 1948 je konfiskace majetku původního německého vlastníka. Jak vyplývá z dostupných podkladů uvedených v přílohách pod č. 8.1, majetek se stal podle dekretu č. 108/1945 Sb. vlastnictvím Československého státu. Nicméně zápis o zavedení národní správy ani zápis vlastnického práva ve prospěch Československého státu nebyl do konce roku 1948, bohužel ani později, v pozemkové knize proveden.

Původním vlastníkem nemovitostí zapsaných v knihovní vložce č. 412 pozemkové knihy pro katastrální obec Krásná (Schönbach) byl Německý lidový (národní) tělocvičný spolek Jalm v Schönbachu. Konfiskační výměr č. 15/15 ze dne 26. července 1946 dokládá, že u majitele nemovitostí vedených v knihovní vložce č. 412 byly dány podmínky pro konfiskaci majetku podle dekretu č. 108/1945 Sb.

První písemná zmínka o tom, že Československý stát hospodařil s majetkem uvedeným v knihovní vložce č. 412, je patrná až z pozdější evidence nemovitostí, tedy zhruba po 40-ti letech od konfiskace majetku, kdy došlo k přidělení a předání majetku formou tzv. opožděného přidělu do vlastnictví Městskému národnímu výboru v Aši.

3.2.5.2 Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 1458 pozemkové knihy pro katastrální obec Luby I. (Schönbach I. Theil)

Druhým z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1945 až 1948 je konfiskace zemědělského majetku podle dekretu č. 12/1945 Sb. a následné přidělení tohoto majetku do vlastnictví obce Luby. Jak vyplývá z dostupných podkladů uvedených v přílohách pod č. 8.2, původním vlastníkem nemovitostí zapsaných v knihovní vložce č. 1458 pozemkové knihy pro katastrální obec Luby I. (Schönbach I. Theil) byl Tělocvičný spolek v Schönbachu. V této knihovní vložce není proveden žádný zápis, který by dokládal změnu vlastnických vztahů, k nemovitostem zde vedeným, po roce 1945.

Z dochovaného návrhu přidělu pozemků a budov je zřejmé, že nemovitosti uvedené v knihovní vložce č. 1458 byly navrženy jako součást přidělu obci č. 28 a byly zahrnuty do přidělového řízení. Přídělové řízení, vedené tehdejším Ministerstvem zemědělství – Národním pozemkovým fondem, podle dekretu č. 28/1945 Sb. vedlo k vydání přidělové listiny č. j. K 1688/47 ze dne 25. prosince 1947.

Je zřejmé, že přidělová listina měla charakter pouze „předběžné“ listiny a následně tak i byla nazývána. Stejně tak byla nazývána rovněž knihovní vložka, která byla předběžně zřizována, aby mohl být proveden vklad vlastnického práva k přidělenému majetku. Důvodem byla skutečnost, že přidělený majetek nebyl jednoznačně identifikován a měřické práce, potřebné pro provedení knihovního pořádku bylo nutno dokončit dodatečně.

Tento postup, ačkoliv neodpovídal zavedenému, propracovanému a uznávanému systému evidování nemovitostí, byl v souladu se zákonem č. 90/1947 Sb., o zavedení knihovního pořádku ohledně konfiskovaného nepřátelského majetku a o úpravě některých právních poměrů vztahujících se na přidělený majetek, (dále jen zákon č. 90/1947 Sb.).

3.3 VÝVOJ STÁTNÍHO A OBECNÍHO MAJETKU V LETECH 1949 - 1989

3.3.1 Vlastnictví státu a jeho vývoj v letech 1949 - 1989

Další výraznou změnu v oblasti státního vlastnictví přineslo období po únoru 1948. Především došlo k zásadní úpravě, týkající se majetku obcí. Veškerý majetek, který byl ve vlastnictví obcí ke dni 31. prosince 1949, byl dnem 1. ledna 1950 podle zákona č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, (dále jen zákon č. 279/1949 Sb.), zestátněn.

Rozsáhlé změny přišly spolu s Ústavou 9. května. Šlo o další znárodňování soukromého vlastnictví a upřednostnění užívacích vztahů nad vztahy vlastnickými, a to zejména v souvislosti se socializací venkova a zemědělství. Ve velkém rozsahu dochází k nacionalizaci půdy.

Právě v tomto období rovněž došlo k převzetí většiny církevního majetku, u kterého stát zamýšlel jeho převzetí podle zákona o první pozemkové reformě, státem a k zápisu vlastnického práva státu do pozemkové evidence.

Je zřejmé, že po všech proběhnutých změnách byla většina majetku, ať už v souladu s platnými právními předpisy, či nikoliv, vlastnictvím státu. Stát však své vlastnické právo přímo nevykonával. Správu národního majetku vykonávaly organizace státního socialistického sektoru. S národním majetkem hospodařily státní organizace, ale i organizace nestátní, jimž byly nemovitosti odevzdávány do tzv. trvalého užívání. Později, v roce 1960, byl přijat zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, tzv. socialistická ústava, který vymezil pouze dva druhy vlastnictví, a to státní a družstevní vlastnictví, současně však stanovil nedotknutelnost osobního vlastnictví.

Právní úprava nakládání s národním majetkem se poprvé komplexně objevuje ve vládním nařízení č. 110/1953 Sb., o správě národního majetku rozpočtovými organizacemi, a č. 111/1953 Sb., o základních fondech hospodářských organizací. Předpisy ohledně správy národního majetku se postupně měnily a vyvíjely. V pozdějších letech upravoval problematiku nakládání s národním majetkem, kromě předpisů z oblasti správy národního majetku, také zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník.

3.3.2 Vlastnictví obcí a jeho vývoj v letech 1949 - 1989

Popsat problematiku vlastnictví obcí v letech 1949 až 1989 by mohlo být v podstatě velmi jednoduché. Politické změny v únoru 1948 přinesly rázný zásah státu do vlastnického práva fyzických i právnických osob, obce nevyjímaje.

Obcím byl zákonem č. 279/1949 Sb. odebrán majetek, který vlastnily ke dni 31. prosince 1949. Vlastníkem tímto způsobem odebraného majetku se stal dnem 1. ledna 1950 stát. Pro dlouhé období 40-ti let tak obce, přestože nikdy neztratily subjektivitu, ztratily způsobilost vlastnit majetek (KIŠŠ, 2005).

Právě v této kapitole je zajímavé poukázat na způsob zápisu vlastnického práva obcí, respektive státu, zejména v období let 1949 až 1951, v tehdy platné pozemkové evidenci. Do 31. prosince 1949 byla vyhotovována rozhodnutí Osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze o odevzdání konfiskovaného nemovitého majetku ve prospěch obcí, šlo o tzv. hromadné přiděly. Tato rozhodnutí však byla zapisována do pozemkové knihy mnohdy až po datu 1. ledna 1950, ačkoliv již obce majetek vlastnit nemohly. Teprve později byla v pozemkové knize provedena změna vlastníka na Československý stát – příslušný národní výbor. K takovým situacím docházelo právě pro obrovský rozsah přidělovaných nemovitostí a náročnost celého procesu. Přes původní předpoklad, že odevzdání konfiskovaného majetku bude dokončeno 30. dubna 1949, zaostávala realizace procesu za plánovaným časovým harmonogramem.

Všechny akce, které přišly po únoru 1948, sice proces konfiskací a následného přerozdělování urychlily, avšak za cenu výrazných zjednodušení a omezení původně stanovených důkladných pracovních postupů.

Celý proces měl být s konečnou platností dořešen tzv. akcí „U III“, která byla nazývána „katalyzátorem“ vyhlášky č. 1587/1946 Ú.I. Jednoznačným cílem uvedené akce bylo urychlené odevzdání zbývajících majetku zkonfiskovaného podle dekretu č. 108/1945 Sb. obcím, a to nejpozději do 31. prosince 1949, kdy měl být definitivně ukončen celý přerozdělovací proces.

V rámci akce „U III“ mělo být prověřeno, zda byl zkonfiskován veškerý majetek, který konfiskaci podléhal, následně měly být v každé z obcí sestaveny seznamy veškerého majetku, který by přicházel v úvahu pro hromadný přiděl. Proces přerozdělování byl tímto způsobem skutečně 31. prosince 1949 ukončen. Ne všechny hromadné přiděly však byly do konce roku 1949 zapsány rovněž do pozemkové evidence (KALKUŠOVÁ, 1993).

3.3.3 Vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okr. Cheb

Následující vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 lze uvést tím, že právě v tomto období došlo k zásadním změnám, jak na poli vlastnictví státu i obcí, tak ve způsobu evidování nemovitostí v pozemkových evidencích, a to bohužel ne ku prospěchu věci.

Pouze pro dokreslení jedné z etap v tomto období je dále uveden způsob, jakým bylo prováděno komplexní zakládání evidence nemovitostí v podmínkách přídělového, pohraničního okresu Cheb od roku 1967 do konce 80. let minulého století. Informace byly získány při osobním jednání s Ing. Michaelem Karasem, bývalým vedoucím Okresního pozemkového úřadu v Chebu, který se této problematice obsáhle věnoval v souvislosti s restitucemi.

Na příslušném národním výboru byl pro určené pracovníky tehdejšího střediska geodézie vyčleněn příslušný prostor, kde si tyto pracovníci uložili příslušné pozemkové knihy, mapy pozemkového katastru, nově vytvořené mapy evidence nemovitostí a další podklady. Ve spolupráci s pracovníky národního výboru, státních organizací, a to zejména státních statků a jednotných zemědělských družstev, ale například i těžebních, lázeňských, komunálních a jiných organizací, a rovněž s jednotlivě zvanými občany se postupně znovu evidovaly užívací vztahy, včetně nemovitostí v osobním užívání občanů tak, aby odpovídaly současnému stavu. S daleko větší podrobností se tyto vztahy mapovaly v zastavěných částech obce, tedy v intravilánu.

Výsledkem této velmi náročné a zdlouhavé činnosti pak bylo vytvoření listů vlastnictví pro jednotlivé fyzické a právnické osoby. Nemovitosti, užívané státními organizacemi, pak byly formou přídělové listiny podle dekretů prezidenta republiky z roku 1945, těmto státním organizacím Okresním národním výborem v Chebu přidělovány. Jde o případy v současné době nazývané jako tzv. opožděné příděly, které neměly oporu v tehdy platných právních předpisech.

Takto přidělované nemovitosti na území okresu Cheb získaly zejména příslušné národní výbory a státní statky, ale i jiné státní organizace. U jednotných zemědělských družstev se do evidenčních listů zapisovaly pozemky, které příslušná družstva užívala. Vlastnické vztahy k těmto pozemkům se však zapisovaly na listy vlastnictví původních přídělců jako tzv. závorkované parcely. Evidenční listy jednotlivých jednotných zemědělských družstev a státních statků se pak staly podkladem pro vytvoření podnikové evidence pozemků.

Z uvedeného způsobu zakládání evidence nemovitostí jednoznačně plyne, že se evidence nemovitostí skutečně stala velmi nepřesnou a nedokonalou evidencí. Některé z dále uvedených příkladů tuto skutečnost dokládají.

3.3.3.1 Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 673 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb (Eger)

Prvním z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 se týká majetku vedeného v knihovní vložce č. 673 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb (Eger). Jak vyplývá z dostupného podkladu uvedeného v příloze pod č. 8.3, majetek uvedený v této knihovní vložce byl veden jako vlastnictví Československého státu - správy železnic. Dne 30. prosince 1941 byla jako vlastníkem nemovitostí vedených v knihovní vložce č. 673 zapsána Německá říše. Na zápisy v době nesvobody pamatoval dekret prezidenta republiky č. 124/1945 Sb., o některých opatřeních ve věcech knihovních, kterým se nařizovalo knihovnímu soudu vymazat v knihovních vložkách, v nichž je zapsána jako oprávněná osoba Německá říše a jako její přímý právní předchůdce Československý stát, zápis přechodu práva a obnovit zápis pro osobu předtím oprávněnou.

V tomto konkrétním případě došlo zápisem v pozemkové knize dne 8. března 1949 k obnovení vlastnického práva pro Československý stát - železniční správu.

3.3.3.2 Nemovitosti vedené v knihovních vložkách č. 24, č. 39, č. 2328 a č. 582 pozemkové knihy pro katastrální obec Aš (Asch)

Druhým z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 je konfiskace majetku původního německého vlastníka. Jak vyplývá z dostupných podkladů uvedených v přílohách pod č. 8.4, majetek se stal podle dekretu č. 108/1945 Sb. vlastnictvím Československého státu. Právě tento vybraný příklad podporuje tvrzení, v této práci již uvedené, že proces znárodňování podle příslušných znárodňovacích předpisů byl na území okresu Cheb uplatňován pouze v části přidělení majetku nově vzniklým národním podnikům, neboť majetek původních německých firem přecházel do vlastnictví státu zpravidla podle dekretu č. 108/1945 Sb.

Původním vlastníkem nemovitostí zapsaných v knihovních vložkách č. 24, č. 39 a č. 2328 pozemkové knihy pro katastrální obec Aš (Asch) byla německá firma „Christian Wagner“ se sídlem v Aši a nemovitostí zapsaných v knihovní vložce č. 582 pozemkové knihy pro katastrální obec Aš (Asch) byla německá firma „Měšťanský pivovar Aš v Čechách založený 1346“.

Na majetek vedený v knihovních vložkách č. 24, č. 39 a č. 2328 byla uvalena národní správa ve smyslu dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, (dále jen dekret č. 5/1945 Sb.), která byla později vymazána, a rovněž byl jmenován národní správce tohoto konfiskovaného majetku.

Z rozhodnutí o přechodu práva vlastnického, vydaného Osidlovacím úřadem a Fondem národní obnovy v Praze dne 28. listopadu 1947 pod J. zn. A-209-III/3 vyplývá, že majetková podstata obou výše uvedených německých firem byla konfiskována podle dekretu č. 108/1945 Sb. Osidlovací úřad a Fond národní obnovy z důvodu hospodářské účelnosti sloučil obě zmiňované majetkové podstaty v jednu a tuto odevzdal podle dekretu č. 108/1945 Sb. a podle vyhlášky č. 1587/1946 Ú.I. do vlastnictví Továren stávkového zboží, národního podniku, se sídlem v Aši.

Vlastnické právo Továren stávkového zboží, národního podniku, se sídlem v Aši, bylo zaneseno do tehdejší pozemkové evidence až 17. listopadu 1949.

3.3.3.3 Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 1819 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb (Eger)

Třetím z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 je konfiskace majetku původního německého vlastníka podle dekretu č. 108/1945 Sb. a následné přidělení, respektive odevzdání tohoto majetku do vlastnictví obce Cheb.

Jak vyplývá z dostupných podkladů uvedených v přílohách pod č. 8.5, původním vlastníkem nemovitostí zapsaných v knihovní vložce č. 1819 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb (Eger) byli Karel a Anna Zirlikovi. V daném případě nebyl nalezen výměr prokazující konfiskaci majetku. Nicméně skutečnost, že ke konfiskaci majetku podle dekretu č. 108/1945 Sb. došlo, je vyznačena na části „A“ uvedené knihovní vložky - listu statkové podstaty. V uvedené knihovní vložce byl na základě výměru ze dne 9. srpna 1947 proveden zápis o zavedení národní správy podle dekretu č. 5/1945 Sb., a později i její výmaz.

Listinou, zapsanou v pozemkové knize pod č. d. 1270/49, je rozhodnutí Osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze o odevzdání konfiskovaného nemovitého majetku obci Cheb č. U III - 2/49 ze dne 28. října 1949..

V daném případě došlo k zápisu vlastnického práva obce Cheb v knihovní vložce č. 1819 pozemkové knihy pro katastrální obec Cheb podle uvedeného rozhodnutí dne 27. prosince 1949, když posledním dnem existence kmenového obecního jmění byl 31. prosinec 1949.

Nicméně je nezbytné upozornit, že k zápisům vlastnického práva obcí do pozemkových knih podle takových rozhodnutí docházelo na Chebsku velmi často i v roce 1950, tedy v období, kdy již kmenové obecní jmění bylo v důsledku zákona č. 279/1949 Sb. majetkem v dispozici státu.

3.3.3.4 Nemovitosti vedené v knihovní vložce č. 732 pozemkové knihy pro katastrální obec Úšovice (Auschwitz)

Čtvrtým z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 je zábor církevního majetku vedeného v knihovní vložce č. 732 pozemkové knihy pro katastrální obec Úšovice (Auschwitz), jehož původním vlastníkem byl Klášter premonstrátů v Teplé.

Jak vyplývá z dostupného podkladu uvedeného v příloze pod č. 8.6, v daném případě došlo k zabrání majetku vedeného v knihovní vložce č. 732 při provádění první pozemkové reformy. Tato skutečnost byla spolu s informací, že Státní pozemkový úřad v Praze zamýšlí všechny nemovitosti v této knihovní vložce zapsané převzítí, zapsána v části „B“ knihovní vložky – listu vlastnictví dne 12. června 1921.

Na majetek vedený v této knihovní vložce byla výměrem Zemského národního výboru v Praze zavedena národní správa ve smyslu dekretu č. 5/1945 Sb., rovněž došlo k jmenování národních správců.

Dalším úkonem zapsaným v této knihovní vložce dne 25. června 1948 je poznamenání zamýšleného převzetí podle zákona č. 329/1920 Sb., o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový (zákon náhradový), a zákona č. 142/1947 Sb.

Teprve až v roce 1955 stát majetek skutečně převzal do svého vlastnictví. Dokladem je zápis v knihovní vložce č. 732 ze dne 1. července 1955, kdy došlo k vložení práva vlastnického pro Československý stát - Západočeské dřevařské závody, národní podnik, Mariánské Lázně.

3.3.3.5 Žádost o zápis nemovitostí ve správním území Místního národního výboru v Pomezí nad Ohří na list vlastnictví tohoto subjektu

Pátým z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 je zápis nemovitostí na list vlastnictví Místního národního výboru v Pomezí nad Ohří v rámci druhé etapy zakládání evidence nemovitostí. Přílohy k tomuto příkladu jsou uvedeny pod č. 8.7.

Žádost Místního národního výboru v Pomezí nad Ohří ze dne 12. září 1969 se týkala zápisu nemovitostí v katastrálním území Pomezí nad Ohří, Dolní Hraničná, Horní Hraničná, Rathsam a Tůně, původně vedených v pozemkové knize, na list vlastnictví ve prospěch žadatele - Místního národního výboru v Pomezí nad Ohří. Žadatel vykonával správu národního majetku ve svém správním území podle tehdy platných právních předpisů.

Nemovitosti uvedené v žádosti byly na list vlastnictví Místního národního výboru v Pomezí nad Ohří zapsány.

3.3.3.6 Zápis nemovitostí v katastrálním území Krásná (původně vedených v knihovní vložce č. 412 pozemkové knihy) na list vlastnictví pro Městský národní výbor v Aši

Šestým z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb v letech 1949 až 1989 je zápis nemovitostí na list vlastnictví Městského národního výboru v Aši podle rozhodnutí o přidělu č. j. 203/1597/1416/VLHZ-83 ze dne 1. listopadu 1983, které se mimo jiné váže k některým z nemovitostí, vedených v knihovní vložce č. 412 pozemkové knihy pro katastrální obec Krásná (Schönbach), o nichž pojednává již kapitola věnovaná období let 1945 až 1948. Přílohy k tomuto příkladu jsou uvedeny pod č. 8.8.

Pro připomenutí příkladu je vhodné zopakovat základní fakta. Majetek vedený v knihovní vložce č. 412 pozemkové knihy byl původnímu vlastníkovi konfiskován podle dekretu č. 108/1945 Sb. Příslušný konfiskační výměr byl k tomuto případu dohledán. Do konce roku 1948, bohužel ani později, nebyl v uvedené knihovní vložce pozemkové knihy proveden zápis o zavedení národní správy ani zápis vlastnického ve prospěch Československého státu.

Přinejmenším lze logicky předpokládat, že stát jako vlastník zajistil řádnou evidenci tohoto majetku v tehdy platné pozemkové evidenci. Nicméně první zmínka o nemovitostech vedených v knihovní vložce č. 412 se objevuje až v roce 1983,

to je po 37 letech od vydání konfiskačního výměru, kdy byla stavební parcela č. 261 v katastrálním území Krásná, spolu s jinými nemovitostmi, přidělena a předána do vlastnictví Městskému národnímu výboru v Aši.

Rozhodnutí o přidělu, které vydal tehdejší Okresní národní výbor v Chebu, bylo předloženo jako vkladuschopná listina podle zákona č. 90/1947 Sb. tehdejšímu Středisku geodézie Cheb k provedení zápisu do evidence nemovitostí. Nemovitosti uvedené v příloze rozhodnutí byly na základě tohoto rozhodnutí zapsány na list vlastnictví Městského národního výboru v Aši.

Takový přiděl, který je někdy nazýván „opožděným“ přidělem, nebyl výjimkou nejen v pohraničí, ale i v jiných regionech republiky. Je však nutné uvést, že neměl oporu v tehdy platných právních předpisech, nicméně není sporu o tom, že majetek byl vlastnictvím státu. Spor tak bylo možno vést pouze o to, která státní organizace byla příslušná s majetkem hospodařit.

3.4 VÝVOJ STÁTNÍHO A OBECNÍHO MAJETKU OD ROKU 1989 DO SOUČASNOSTI

3.4.1 Vlastnictví státu a jeho vývoj od roku 1989 do současnosti

Zásadní celospolečenské změny přinesl do Československa až konec roku 1989. S nástupem demokratického zřízení státu postupně došlo k rozsáhlému odstátnění majetku, a to v důsledku restitučních a privatizačních předpisů vydaných po roce 1989. Některé z nich ovlivňují výkon vlastnického práva státu doposud (HAVLAN, 2003). Šlo zejména o tyto restituční předpisy:

- ✓ zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd
- ✓ zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích
- ✓ zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.

Dále se jednalo o tyto privatizační předpisy:

- ✓ zákon č. 427/1991 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby
- ✓ zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

Výjimečné postavení mezi těmito předpisy měl zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, (dále jen zákon č. 172/1991 Sb.), řešící ve svých ustanoveních, jak restituci tzv. historického majetku obcí, tak přechod takového majetku z vlastnictví státu, který majetkem obcí historicky nikdy nebyl. Je tedy možné jej zařadit do obou definovaných oblastí.

Je zřejmé, že k nejvýraznějším změnám docházelo v období bezprostředně po roce 1989. K nemalému zmenšení objemu státního majetku však došlo i mnohem později (HAVLAN, 2003). Novelizací zákona č. 172/1991 Sb. byl rozšířen okruh možného majetku, jehož vlastníkem se obce při splnění ostatních zákonných podmínek staly.

Stát rovněž předal zákonem č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, velkou část svého majetku ke dni 1. ledna 2001 do vlastnictví nově zřízeným krajům. Jednalo se o majetek, s nímž hospodařily organizační složky státu a státní příspěvkové organizace řízené Ministerstvem dopravy a spojů České republiky, Ministerstvem kultury České republiky, Ministerstvem zemědělství České republiky, Ministerstvem zdravotnictví České republiky a Ministerstvem práce a sociálních věcí

České republiky. Rozsah takto předaného majetku později rozšířil další zákonnou normou, a to zákonem č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon č. 290/2002 Sb.). Šlo o majetek, s nímž hospodařily organizační složky státu a státní příspěvkové organizace, u nichž funkci zřizovatele vykonávaly okresní úřady. K přechodu vlastnictví u tohoto majetku došlo ke dni 1. ledna 2003.

Zákonem č. 290/2002 Sb. Česká republika předala rovněž některé z vybraných nemovitostí do vlastnictví obcí, dále Všeobecné zdravotní pojišťovně předala do vlastnictví nemovité věci užívané pojišťovnou a v neposlední řadě předala značnou část majetku do vlastnictví občanských sdružení působících v oblasti tělovýchovy a sportu.

Po roce 2002 nebyla vydána žádná zákonná norma, kterou by stát předal do vlastnictví jiných subjektů tak rozsáhlý majetek. Jedinou výjimkou je zákon č. 428/2012 Sb., kterým by mělo dojít ke zmírnění některých majetkových křivd spáchaných komunistickým režimem církvím a náboženským společnostem. Jak došlo k majetkovým křivdám, je již stručně popsáno v kapitole týkající se období let 1945 až 1948. Způsob, jak se stát s církvemi a náboženskými společnostmi vyrovná, je definován právě zákonem č. 428/2012 Sb. Nelze však opomenout, že církvím již byl majetek v minimálním rozsahu vydán, a to tzv. výčtovými zákony. Zákonem č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, bylo řeholníkům vráceno 57 objektů a zákonem č. 338/1991 Sb., kterým se výše citovaný zákon č. 298/1990 Sb. novelizoval, došlo k navrácení dalších 113 objektů.

Po účasti na semináři s Mgr. Jakubem Křížem, Ph.D., spoluautorem zákona č. 428/2012 Sb., je možné informace o citovaném zákonu ve stručnosti prezentovat takto: V případě zákona č. 428/2012 Sb. nejde o ryze restituční předpis, zákon má dvě části. První část se týká vypořádání historického majetku církví a druhá část se věnuje vypořádání majetkových vztahů, směřujících k majetkové odluce státu od církví. Uvedeme-li problematiku tzv. církevního zákona v číslech, jedná se celkem o částku zhruba 138 mld. Kč, kdy bude církvím vydán jejich historický majetek v hodnotě cca 75 mld. Kč, cca 59 mld. Kč bude vyplaceno (po dobu 30-ti let) jako náhrada za majetek, který vydat nelze, a cca 1,4 mld. Kč bude vyplaceno na platy duchovních (po dobu 17-ti let, roční výplata se bude snižovat

vždy o 5 % ročně). Vzhledem k tomu, že zákon č. 428/2012 Sb. nabyl účinnosti dne 1. ledna 2013, je realizace navrácení majetku církvím a náboženským společenstvem v souladu s tímto zákonem na úplném počátku.

Za stát, ať už jde o vydávání restituovaných nemovitostí nebo o běžné hospodaření s jakýmkoliv majetkem, v současnosti vystupují organizační složky státu či jiné státní organizace. Tento princip bývá nazýván tzv. odvozeným právem. Děje se tak na základě platných právních předpisů, a to zejména zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, (dále jen zákon č. 219/2000 Sb.), zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, a rovněž zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů.

Jednou ze specializovaných organizačních složek státu, která hospodaří s majetkem státu, je Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen ÚZSVM). Tento úřad, jenž je samostatnou účetní jednotkou začleněnou do resortu Ministerstva financí ČR, byl zřízen zákonem č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, (dále jen zákon č. 201/2002 Sb.), a to k 1. červenci 2002. Jeho hlavním úkolem je zastupování státu například před soudy, rozhodčími komisemi, správními orgány a také hospodaření s majetkem státu a jeho ochrana. Poté, co byl zákon č. 201/2002 Sb. novelizován, může ÚZSVM zastupovat v zákonem stanovených případech i obce.

Každý ze států Evropské unie, a zcela jistě i jinde ve světě, potřebuje, aby byly zastupovány jeho zájmy a taktéž chráněn jeho majetek, a proto k tomu má i potřebné nástroje. V mnoha zemích Evropské unie i ve světě existují úřady s velmi podobnou náplní jakou má v České republice ÚZSVM.

Jak vyplývá z výroční zprávy tohoto úřadu, většina tzv. starých zemí Evropské unie založila specializované obchodní společnosti, respektive agentury. Jde například o Německo, Rakousko, Itálii, jejichž hospodaření je podřízeno ekonomickým pravidlům. V jiných zemích Evropské unie, například ve Francii, Velké Británii, Nizozemsku či Španělsku, byly nově vytvořeny specializované centrální státní instituce, které hospodaření s nemovitostmi státu řídí, koordinují a kontrolují. Tzv. nové země Evropské unie k takové transformaci státního majetku zatím nepřistoupily. Výjimkou je pouze Estonsko. Přesto nemovitý majetek ve vlastnictví českého státu a postavení Úřadu v oblasti hospodaření s majetkem v zásadě sdílí řadu faktorů, zemím Evropské unie společných (ÚZSVM, 2008).

Výroční zpráva ÚZSVM za rok 2007 uvádí také nelichotivou informaci, a to že podle zjištěných informací je dosud značně neuspokojivý majetkoprávní stav evidence nemovitostí v České republice mezi evropskými zeměmi ojedinělý

(ÚZSVM, 2008). Výjimečnost postavení ÚZSVM mezi organizačními složkami státu je pak zejména dána ustanovením § 10 odst. b) zákona č. 219/2000 Sb., kterým ÚZSVM přijímá majetek, s nímž žádná jiná organizační složka nehošpodaří. Tento úřad je tak jedinou organizační složkou státu, která je nadána zákonným oprávněním k řešení tohoto neuspokojivého majetkoprávního stavu evidence nemovitostí.

Kapitolu vlastnictví státu a jeho vývoj po roce 1989 je možné uzavřít tím, co o majetku státu vyplývá z platných právních předpisů. Z platné legislativy lze dovodit, že by měl stát vlastnit a využívat pouze takový majetek, který potřebuje k plnění svých funkcí anebo v souvislosti s plněním těchto funkcí, k zajišťování veřejně prospěšných činností anebo pro účely podnikání. Hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu tento trend potvrzuje.

3.4.2 Vlastnictví obcí a jeho vývoj od roku 1989 do současnosti

Již v úvodu bakalářské práce jsem zmínila, že po roce 1989 došlo k výraznému zmenšení objemu majetku státu, přičemž velký podíl majetku získaly do svého vlastnictví obce, jako obnovené subjekty samosprávy. Pro obnovení vlastnického práva obcí byl vydán zákon č. 172/1991 Sb., který ve svých ustanoveních řeší, jak restituci tzv. historického majetku obcí, tak přechod takového majetku z vlastnictví státu, který majetkem obcí historicky nikdy nebyl (HAVLAN, 2003).

Obce citovaným zákonem získaly z vlastnictví České republiky majetek, který vlastnily ke dni 31. prosince 1949 a jenž jim byl odebrán zákonem č. 279/1949 Sb. Tímto zákonem stát ke dni 1. ledna 1950 majetek obcím zestátnil.

Později byl zákon č. 172/1991 Sb. opakovaně novelizován. Obce tak mohly do svého vlastnictví získat majetek, který jim byl přidělen podle tzv. Benešových dekretů do 31. prosince 1949 a rovněž podle zákonů o pozemkových reformách, avšak k vlastnímu přechodu vlastnictví k takovému majetku došlo až po 1. lednu 1950. Uvedený zákon byl rovněž novelizován za účelem navrácení nemovitostí, jež patřily lesním družstvům likvidovaným po roce 1950, jejichž podílníky byly ke dni jejich likvidace obce (KIŠŠ, 2005).

Mimo takto navráceného tzv. historického a přidělového majetku nabyly obce vlastnické právo rovněž k věcem, se kterými původně hospodařili jejich právní předchůdci - tehdejší národní výbory. Nezanedbatelný byl rovněž přechod veškerých obytných domů, které byly ke dni účinnosti zákona č. 172/1991 Sb.

ve vlastnictví České republiky, a také dalšího majetku státu, pro jehož přechod byl nezbytný předchozí souhlas Ministerstva pro privatizaci národního majetku a rozhodnutí příslušného okresního úřadu.

Poslední novelou zákona č. 172/1991 Sb., a to zákonem č. 173/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon č. 173/2012 Sb.) stát obcím umožnil získat ke dni 1. ledna 2014 rovněž tzv. federativní majetek. Tato novela zahrnuje nemovitosti, které obce vlastnily ke dni 31. prosince 1949 a jež byly ke dni 24. května 1991 ve vlastnictví České a Slovenské Federativní Republiky, pokud však budou ke dni 31. března 2013 ve vlastnictví České republiky. Současně však tato novela určila jednoznačnou lhůtu, do které musí být vlastnické právo obcí k majetku získanému podle zákona č. 172/1991 Sb., vyjma tzv. majetku federativního, zapsáno v katastru nemovitostí.

Rozhodným dnem pro podání návrhu na zápis vlastnického práva obcí do katastru nemovitostí byl stanoven 31. březen 2013. Pokud obce tuto lhůtu nevyužijí, popřípadě nepodají příslušnému soudu žalobu na určení vlastnického práva, dnem 1. dubna 2013 přejde vlastnické právo k takovým nemovitostem na stát.

Tímto způsobem lze ve stručnosti popsat vývoj majetku obcí po roce 1989, kdy si obce v podstatě vytvořily kmenové obecní jmění, s nímž dále hospodaří v souladu s platnými právními předpisy.

3.4.3 Vybrané příklady zápisu vlastnického práva na území okr. Cheb

Je zřejmé, že pokud stát v současnosti nabývá do svého vlastnictví pouze takový majetek, jenž potřebuje k plnění svých funkcí, k zajišťování veřejně prospěšných činností či pro účely podnikání, nabývá majetek velmi sporadicky a v minimálním rozsahu.

Oba vybrané příklady v období po roce 1989 proto budou věnovány zápisům vlastnického práva ve prospěch obcí, i když v jednom z příkladů, uvedeném v této kapitole, se nabytí majetku státem objevuje, a to formou souhlasného prohlášení.

3.4.3.1 Žádost o zápis nemovitostí v katastrálním území Cheb na list vlastnictví města Cheb

Prvním z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb po roce 1989 je zápis nemovitostí na list vlastnictví města Cheb podle ustanovení § 1 zákona č. 172/1991 Sb.

Jak vyplývá z dostupného dokladu uvedeného v příloze pod č. 8.9, žádost města Cheb ze dne 31. března 1992 se týkala nemovitostí, které byly původně vedeny na listu vlastnictví Městského národního výboru v Chebu - právního předchůdce města Cheb. Nemovitosti uvedené v žádosti byly na list vlastnictví města Cheb zapsány.

Tímto způsobem byl v tehdejší evidenci nemovitostí zaznamenán přechod vlastnického práva státu na město Cheb v souladu s ustanovením § 1 zákona č. 172/1991 Sb.

3.4.3.2 Návrh na zápis pozemků v katastrálním území Mariánské Lázně na list vlastnictví města Mariánské Lázně

Druhým z vybraných příkladů zápisu vlastnického práva na území okresu Cheb po roce 1989 je návrh na zápis pozemků do vlastnictví města Mariánské Lázně podle ustanovení § 2a zákona č. 172/1991 Sb.

Jak vyplývá z dostupných dokladů uvedených v přílohách pod č. 8.10, součástí návrhu města Mariánské Lázně ze dne 7. března 2001 na zápis nemovitostí do jeho vlastnictví byl notářský zápis se specifikací nemovitostí v katastrálním území Mariánské Lázně, jichž se návrh na provedení zápisu týkal a které do té doby byly vedeny na listu vlastnictví České republiky – Okresního úřadu v Chebu.

Forma, kterou město Mariánské Lázně pro zápis nemovitostí na svůj list vlastnictví zvolilo, nebyla ničím neobvyklým. Tento způsob zápisu však bylo možné využít pouze do 1. března 2007, tedy do dne účinnosti vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška). Podle této vyhlášky již nebylo po 1. březnu 2007 možné využít jednostranné prohlášení pro zápis vlastnického práva k majetku do katastru nemovitostí.

Podstatou zvolené formy je jednostranné prohlášení nabyvatele, že nabyl vlastnické právo k pozemkům uvedeným v příloze notářského zápisu. Dále pak nabyvatel prohlašuje, jakým způsobem město Mariánské Lázně pozemky nabylo a rovněž prohlašuje, že práva k těmto nemovitostem nejsou mezi městem Mariánské Lázně a jinými osobami sporná ani pochybná. Návrh města Mariánské Lázně na zápis pozemků do jeho vlastnictví v souladu s ustanovením § 2a zákona č. 172/1991 Sb. byl Katastrálním úřadem v Chebu proveden.

Pokud docházelo k takovým zápisům, aniž by byly před vlastním prohlášením obce vyřešeny případné spory, a ani poté, při řešení sporu, nedošlo mezi oběma subjekty k dohodě, nezbývalo než spor řešit soudní cestou. I takové případy jsou na území okresu Cheb známy.

Není od věci dodat, že právě tento vybraný příklad, který se týkal pozemků v katastrálním území Mariánské Lázně, skončil po vzájemném dlouhodobém jednání obou stran dohodou a následným zápisem nemovitostí formou souhlasného prohlášení ze dne 19. března 2009 zpět do vlastnictví České republiky. Důvodem k sepsání souhlasného prohlášení byl fakt, že obě strany po přezkoumání dostupných listin došly k závěru, že vlastnické právo svědčí České republice.

4 DISKUSE

Téma bakalářské práce dosud nebylo takto uceleně publikováno. Jednotlivými, dále uvedenými případy se v podstatě zabývaly pouze příslušné soudy, proto není pro diskusi dostatek literatury a odkazů. Prezentuji tedy v této části práce zejména poznatky vyplývající ze studia judikatury, kterou je možné k jednotlivým případům obecně použít, dále pracovních zkušeností a rovněž konzultací především s JUDr. Lindou Hejlovou a Ing. Michaelem Karasem.

Z provedeného rozboru podkladů, předkládaných k provedení zápisů do pozemkových evidencí v hranicích dnešního okresu Cheb po roce 1945, zejména v souvislosti s realizací dekretů prezidenta republiky, je zřejmé, že administrativní náročnost jejich zápisů byla jen velmi těžko technicky i časově zvládnutelná. To potvrzují i zmínky v použité literatuře. Provedený rozbor není jistě dostatečně podrobný, a to s ohledem na rozsah bakalářské práce.

Po dokončení této práce a seznámení ses s historií, dostupnými podklady a právními normami tedy je možné diskutovat například o tom, jak řešit situaci, kdy se nepodaří dohledat v některých okrajových či vlastnický značně komplikovaných lokalitách všechny podklady, tehdy formálně vyžadované v konfiskačních řízeních. V takových situacích se nabízí jediná možnost, a to využití dostupných dokladů, které alespoň osvědčují, že ke konfiskaci skutečně došlo. Takový postup je argumentačně velmi složitý a patrně neobstojí při případném soudním sporu.

Dalším, složitějším a tedy i zajímavějším námětem pro diskusi je problematika některých konfiskací podle dekretu č. 108/1945 Sb., kdy konkrétní právnické osobě byly konfiskovány nemovitosti na území tehdejší Československé republiky. Z dostupných informací však vyplývá, že některé z právnických osob, jimž byl majetek výše uvedeným způsobem konfiskován, vlastnily nemovitosti rovněž na území cizího státu (například v oblasti Bavorska i Saska). Je zřejmé, že tzv. Benešovy dekrety, týkající se konfiskace majetku, se nevztahovaly na majetek na území jiných států. Z praxe je mi známo, že se takové pozemky nacházejí na území Spolkové republiky Německo a jsou evidovány v příslušné pozemkové evidenci ve prospěch původního vlastníka, tedy právnickou osobu, zpravidla s poznámkou ČSFR. Na základě různých proběhnuvších konzultací s odborníky na právo lze konstatovat, že takové případy je možné řešit zřejmě pouze formou mezinárodních dohod.

Jistě komplikovanou otázkou, zajímavou pro diskusi, je i možnost použití formy tzv. dodatečných či opožděných přidělů, kterými tehdejší okresní národní

výbory přidělovaly konfiskované zemědělské pozemky místním národním výborům a tehdejšími státními podniky (většinou státními statky a státními lesy) v době, kdy podle vyhlášky č. 158/1959 Ú.I., o správě nepřiděleného zemědělského majetku nabytého z pozemkových reforem, (dále jen vyhláška č. 158/1959 Ú.I.), měly být takové pozemky ve správě okresních národních výborů a ty tedy měly správu takových pozemků převádět na jiné organizace státního sektoru zejména formou hospodářských smluv o převodu správy národního majetku podle tehdy platných právních předpisů. K dodatečným či opožděným přidělením přitom na okrese Cheb docházelo v souvislosti s komplexním zakládáním evidence nemovitostí až do roku 1987. Přímo v těchto rozhodnutích o přidělu okresní národní výbor uvádí, že se jedná o vkladuschopnou listinu a připouští rovněž možnost odvolání. Je zřejmé, že takové listiny neměly oporu v platných právních předpisech, neboť už vyhláška č. 303/1952 Ú.I. a taktéž vyhláška č. 158/1959 Ú.I. hovoří o tom, že majetek který dosud nebyl přidělen, se hromadně svěruje do správy místním národním výborům nebo okresním národním výborům. Praxe potvrzuje, že rozhodnutí o přidělu tohoto typu byla vydávána nejen v příhraničních oblastech našeho státu, ale i v jiných částech naší republiky. Možné zneplatnění takového postupu by tak zřejmě vedlo k těžko odhadnutelným důsledkům.

Velmi diskutovanou otázkou rovněž nadále zůstává aplikace zákona č. 172/1991 Sb., zejména pak ustanovení týkajících se tzv. historického majetku obcí. Jde o ustanovení § 2 a § 2a, která i po tolika letech od účinnosti citované právní normy stále přinášejí do praxe zajímavé podněty, často řešené soudní cestou.

Jedním z těchto podnětů byly požadavky obcí na vydání tzv. přidělového majetku, který byl obcím odevzdán formou rozhodnutí Osidlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze o odevzdání konfiskovaného nemovitého majetku podle vyhlášky č. 1587/1946 Ú.I. Ze samotného typizovaného textu rozhodnutí vyplývá, že nemovitosti byly podle § 1 citované vyhlášky vyňaty z přidělového řízení podle dekretu č. 108/1945 Sb. a následně odevzdány příslušné obci. Právě tímto způsobem - gramatickým výkladem - argumentovala v jisté době velká část státních organizací, které pak, jistě ne nelogicky, odmítaly jako tzv. přidělový majetek vydat majetek, vyňatý z přidělového řízení. Právě tuto problematiku jednoznačně vyřešil až Nejvyšší soud České republiky, který dospěl k závěru, že povaha řízení o rozdělení zkonfiskovaného majetku podle části třetí dekretu č. 108/1945 Sb. nedovoluje přijmout jiný závěr, než že šlo o řízení přidělové s tím, že na tom nemůže nic změnit ani text rozhodnutí o odevzdání konfiskovaného nemovitého majetku obci, podle kterého byly nemovitosti z přidělového řízení vyňaty.

Za podnět obdobného charakteru lze považovat rovněž snahu obcí o vydání majetku, který byl jejich právním předchůdcům svěřen do správy podle vyhlášky č. 303/1952 Ú.I. Rada obcí nerespektovala znění uvedené vyhlášky, ve které se jednoznačně praví, že majetek, na který se vztahuje dekret č. 108/1945 Sb., a který dosud nebyl přidělen, se svěřuje do správy místním národním výborům, a přesto o vydání takového majetku žádala. Dalším podobným aktivitám obcí zamezila rovněž až příslušná judikatura, která dovodila, že vyhlášku č. 303/1952 Ú.I. nelze považovat za rozhodnutí příslušného státního orgánu o přidělu a že takový majetek nelze jako tzv. přidělový vydat.

Jednou ze zajímavých otázek do diskuse je další z aktivit obcí, která vyvstala rovněž v souvislosti s aplikací zákona č. 172/1991 Sb., kdy obce formou jednostranných prohlášení prohlašovaly majetek státu majetkem obecním. Často tak však činily bez předchozího odstranění případných pochybností o nespornosti práv. Možná právě prohlášení obcí o nespornosti práv patřila k podnětům, které vedly v roce 2007 ke zrušení tohoto způsobu zápisu nemovitostí do katastru nemovitostí. Praxe totiž ukázala, že prohlášení obcí nebyla v některých případech pravdivá, a to jak v části o nabytí vlastnického práva, tak v části o nespornosti práv. Mnohdy se stávalo, že se Česká republika, zastoupená příslušnou organizační složkou státu či jinou státní organizací, která s dotčeným majetkem hospodařila, dozvěděla o prohlášení obce až po provedení zápisu v katastru nemovitostí, pokud ji příslušný katastrální úřad o provedení změny informoval. Jindy tuto skutečnost příslušný státní subjekt zjistil až při provádění inventarizace majetku porovnáním vlastní evidence se stavem v katastru nemovitostí. Příslušný státní subjekt pak mohl podklady obce prověřit a případné pochybnosti mohl ve spolupráci s konkrétní obcí odstranit, ať už formou dohody či případným soudním sporem. Rozhodně však nelze vyloučit, že existuje dostatek případů, u nichž správnost tvrzení obcí nebyla nikdy prověřována a s majetkem státu tak obec nakládá jako s majetkem vlastním.

Velmi diskutovanou otázkou byla v poslední době rovněž možnost vydržení nemovitostí, ke kterým obec včas neuplatnila nárok, státem. Podle KIŠŠE (2005) je vydržení státem nepřipustné, neboť Česká republika nemohla být dle jeho názoru v dobré víře, že jí nadále patří majetek, který převedla formálně-právně do vlastnictví obcí. Dnes je již podle dostupné judikatury zřejmé, že i Nejvyšší soud České republiky připouští vydržení věci ve vlastnictví obce. Má za to, že zákon č. 172/1991 Sb. ani jiný právní předpis neobsahuje ustanovení o nepřipustnosti vydržení obecního majetku, zákon tedy nevyhází z nezměnitelné povahy zákonného nabytí vlastnictví obcí, a to ani ve vztahu ke státu jako subjektu práva.

Stát takové nemovitosti tedy vydržet může, pokud se o ně staral, pečoval o ně, uzavíral nájemní smlouvy a choval se k nim jako vlastník nepřetržitě po dobu deseti let, samozřejmě za podmínky, že o ně v této době neprojevila příslušná obec žádný zájem. Je mi však znám případ, kdy se právní zástupce města v nedávné době k obdobnému rozsudku věcně a místně příslušného soudu odvolal s poukazem na novelu zákona č. 172/1991 Sb., tedy zákon č. 173/2012 Sb., který dle jeho názoru stanovuje nový termín možného uplatnění nároku ze strany obce. V této věci dosud rozhodnuto nebylo.

Ohledně aplikace zákona č. 172/1991 Sb. a s ní spojených aktivit obcí je důležité uvést, že právě až novela tohoto zákona, zákon č. 173/2012 Sb., určila jednoznačnou lhůtu, do které musí obce podat žádost o zápis majetku získaného podle zákona č. 172/1991 Sb. (vyjma tzv. majetku federativního) do katastru nemovitostí, popřípadě podat žalobu na určení vlastnického práva příslušnému soudu. Přechod vybraného majetku státu do vlastnictví obcí tak bude s konečnou platností ukončen a výkon vlastnického práva státu, který býval často ztížen lustrací a oprávněnými, ale nerealizovanými, popřípadě neoprávněnými nároky obcí, by tak mohl být relativně méně problémový.

V závěru nelze opomenout tolik diskutovaný zákon č. 428/2012 Sb. týkající se majetkového narovnání s církvemi, jenž nabyl účinnosti dne 1. ledna 2013. Parlament jej schválil v listopadu roku 2012. Komplikace při jeho schvalování jsou všeobecně známé. Po zkušenostech s jinými restitučními zákony lze očekávat, že se při uplatňování zákona vyskytnou problémy, které budou řešeny soudní cestou a následně s využitím dostupné judikatury. Není od věci připomenout, že bylo podáno několik ústavních stížností, respektive návrhů na zrušení zákona č. 428/2012 Sb. Ústavní soud se však zrušením tohoto zákona dosud nezabýval.

5 ZÁVĚR

Práce popisuje vývoj státního a obecního vlastnictví a jeho zápisy v pozemkových evidencích po roce 1945. Je zřejmé, že vývoj státního i obecního vlastnictví v dané době závisel především na politické situaci.

Je logické, že od roku 1945 se po konfiskacích a znárodnění nemovitostí a následně pak známých, často i neoprávněných zásazích do vlastnického práva různých subjektů, postupně zvyšoval objem majetku státu. Stát se tak stal naprosto majoritním vlastníkem veškerého majetku. Je rovněž možné konstatovat, že stát zásadním způsobem vstupoval i do práv vlastníků ostatních nemovitostí. Po roce 1989 pak došlo k rozhodnému zvratu politické situace a díky restitucím a privatizacím se objem majetku státu naopak ve velkém rozsahu omezil (HAVLAN, 2003).

U obcí v předmětném regionu, kterého se předkládaná práce dotýká, se objem majetku po roce 1945 zejména díky přidělovým řízením zvyšoval až do konce roku 1949. Majetek, který obce vlastnily ke dni 31. prosince 1949, jim však byl zákonem č. 279/1949 Sb. odebrán a na dlouhou dobu 40-ti let byl považován za majetek státní. K obnovení vlastnického práva obcí došlo až zákonem č. 172/1991 Sb. (KIŠŠ, 2005).

Takovému, především politickému vývoji musel také odpovídat i způsob evidence předmětného majetku. Vývoj evidence nemovitostí je tedy rovněž ovlivněn mnoha faktory, ať již politickými, hospodářskými, organizačními i technickými. Jeho původní charakter byl poplatný především nutností získat co největší, ale zároveň i pokud možno unesitelný, objem finančních prostředků z daní tak, aby mohl panovník, či obecně stát uskutečnit své záměry (BUMBA, 2007). Později se k tomuto poměrně základnímu požadavku začíná připojovat i potřeba zajistit, zdokumentovat a ochránit nemovitý majetek, přiznaný různou formou danému vlastníku. Ještě později se ukazuje, že dobře a přesně fungující evidence nemovitého majetku se může stát i důležitým podkladem pro plánování rozvoje společnosti. A v neposlední řadě se začíná ukazovat, že efektivně sestavený katastr, včetně geografického informačního systému s potřebnými vrstvami evidenčních údajů a správně nastavenými vzájemnými vazbami v informačních technologiích může sloužit i k modelování situací (využitelných například i integrovaným záchranným systémem), a stanovení optimálních postupů řešení, které společnost pro svůj trvale udržitelný rozvoj nutně potřebuje a zejména potřebovat bude.

Politicky motivované změny, související s realizací zejména dekretů prezidenta republiky po druhé světové válce, tedy po roce 1945 ukazují, že systém již není schopen v daném čase změny s odpovídající vypovídací hodnotou plně realizovat (například předběžné přídělové listiny a knihovní vložky apod.). Přesto se ještě stát pokouší poměrně kritický stav napravit např. vydáním zákona č. 90/1947 Sb. Další politický vývoj po roce 1948 však ale znamená takový rozvrat systému, který dodnes není uspokojivě vyřešen.

Z uvedeného vyplývá, že jakmile je narušena kontinuita pozemkové evidence, vznikají vážné potíže, které je možné jen velmi obtížně odstranit. Je tedy naprosto zřejmé, že pro řádné vedení pozemkové evidence a její rozvoj je nezbytná dlouhodobá ekonomická a politická stabilita příslušného státu. Nový katastr nemovitostí, vzniklý 1. ledna 1993, který má ambici vzniklé škody, nedostatky a značně neuspokojivý majetkoprávní stav evidence nemovitostí v České republice napravit, by tak mohl mít z pohledu stability státu příznivé podmínky pro svůj rozvoj. V neposlední řadě má katastr nemovitostí na co navazovat, neboť pozemkový katastr byl výjimečným dílem, o čemž svědčí i fakt, že je dodnes využíváno všech jeho podkladů k narovnání majetkoprávního stavu současné pozemkové evidence.

6 TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ

Stát – jak uvádí MADAR a kol. (1995), stát je nejuniverzálnější institucí politické integrace, organizace a řízení společnosti. Představuje hierarchicky uspořádaný suverénní mocensko-řídící subsystém politického systému, tvořený státními orgány a úředníky, který řídí prostřednictvím práva a správní činnosti společnost. Základními znaky státu jsou zpravidla označovány státní moc, suverenita a státní symboly, státní území a státní občanství a rovněž vydávání peněz jako oběživa a výběr daní.

Obec - je základní organizační jednotkou systému územní, respektive místní správy, přičemž obce jako její nositelé vystupují především v postavení samosprávných subjektů. Obcím byl v určitém rozsahu svěřen rovněž výkon místní státní správy. Ústavně je obec pojata jako samosprávné společenství občanů s postavením právnické osoby a vlastním majetkem (MADAR a kol., 1995).

Majetek - MADAR a kol.(1995) uvádí, že majetek je zákonem definován jako souhrn majetkových hodnot, tj. nemovitých i movitých věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných hodnot.

Vlastnictví - je jedním ze základních lidských práv, neboť každý má právo vlastnit majetek. Podstatou vlastnického práva je oprávnění každého z vlastníků věc držet, užívat, požívat jeho užitky a plody a nakládat s ním v mezích zákona. Vlastnické právo je právem věčným a rovněž absolutním, kdy ostatní musí vlastnictví jiného respektovat a zdržet se všeho, co by vlastníka rušilo v jeho právu (MADAR a kol., 1995).

Pozemek - je dle zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), (dále jen zákon č. 344/1992 Sb.), část zemského povrchu oddělená od sousedních částí hranicemi územní správní jednotky nebo hranicí katastrálního území, hranicí vlastnickou, hranicí držby, hranicí druhů pozemků, popřípadě rozhraním způsobu využití pozemků.

Parcela - parcelou je podle zákona č. 344/1992 Sb. pozemek, který je geometricky a polohově určen, zobrazen v katastrální mapě a označen parcelním číslem.

Pozemkové knihy - v roce 1871 byl vydán obecný knihovní zákon, který upravoval zakládání pozemkových knih. V pozemkových knihách, které byly knihami veřejnými, se zapisovaly nemovitosti a vlastnická a jiná věcná práva, jež se k těmto nemovitostem vztahovala.

Pozemkový katastr - v roce 1927 byl zákonem definován jako geometrické zobrazení, soupis a popis veškerých pozemků v Československé republice.

Pro každou parcelu byl v pozemkovém katastru uveden držitel, výměra, kultura, jakostní třída a katastrální výtěžek. Pozemkový katastr převzal výsledky katastru daně pozemkové, včetně veškerých operátů, a byl zákonem stanoven jako veřejný.

Jednotná evidence půdy – jde o evidenci sloužící jako pomůcka k plánování zemědělské výroby a pro potřeby hospodářskotechnické úpravy pozemků. Oproti pozemkovému katastru evidovala pouze užívací vztahy.

Evidence nemovitostí - evidence, jejímž úkolem bylo evidovat údaje o nemovitostech, zejména užívací vztahy, pro plánování a řízení hospodářství. Součástí evidence nemovitostí byl měřický operát, písemný operát, sbírka listin a sumarizační a úhrnné výkazy (ČÚZK, 2012). Evidence nemovitostí byla využívána v letech 1964 až 1992.

Katastr nemovitostí - termín katastr znamená rejstřík či seznam. Jak zmiňuje BUMBA (2007), slovo katastr pochází z latinského capitastum = soupis podle hlav. Obecně pak býval tímto slovem označován přehledný soustavný popis zvláštních vlastností, osob, věcí nebo práv, zejména soupis pozemků (ČÚZK, 2012). Katastr nemovitostí, který vznikl přijetím katastrálního zákona, eviduje od roku 1993 vlastnická a jiná věcná práva k nemovitostem, včetně vlastníků a dalších oprávněných osob. Katastr nemovitostí, respektive katastrální operát zahrnuje soubor popisných informací, soubor geodetických informací, souhrnné přehledy o půdním fondu, dokumentaci výsledků šetření a měření a sbírku listin.

Okres Cheb – je součástí Karlovarského kraje a nejzápadnějším okresem České republiky. Pro potřeby této práce je nejvýznačnější vymezení tohoto regionu v souladu s hranicemi území bývalých politických okresů Aš, Cheb a Mariánské Lázně, neboť v roce 1960 byl původní politický okres Cheb spojen právě s okresem Aš a větší částí okresu Mariánské Lázně. V této struktuře zůstalo území okresu Cheb zachováno do současnosti.

7 PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

7.1 Seznam použité literatury

- BUMBA J., 2007: České katastry od 11. do 21. století. Grada Publishing, a.s., Praha.
- FLAŠKA M., 2009: Chebsko po květnu 1945. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice.
- HAVLAN P., 2003: Majetek státu v platné právní úpravě. LINDE Praha, a.s., Praha.
- HUML M., MICHAL J., 2001: Mapování 10. Vydavatelství ČVUT, Praha.
- JECH K., KAPLAN K., 1995: Dekrety prezidenta republiky 1940-1945, Dokumenty část 1. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Brno.
- JECH K., KAPLAN K., 1995: Dekrety prezidenta republiky 1940-1945, Dokumenty část 2. Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Brno.
- KIŠŠ P., 2005: Restituce majetku obcí. EUROLEX BOHEMIA, s.r.o., Praha.
- KROFTA K., 1949: Dějiny selského stavu. Nakladatelství dr. h. c. Jana Laichtera v Praze.
- LÍŠKA P., 1994: Příručka pro vlastníky půdy a jiných nemovitostí. PROSPEKTRUM Praha, Praha.
- MADAR Z. a kol., 1995: Slovník českého práva, A - O I. díl. LINDE Praha, a.s., Praha.
- MADAR Z. a kol., 1995: Slovník českého práva, P - Z II. díl. LINDE Praha, a.s., Praha.
- NEDOROST L., SOVÁK Z., 2002: Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. EUROLEX BOHEMIA, s.r.o., Praha.
- OLIVOVÁ K., KUBA B., 2004: Katastr nemovitostí České republiky. LINDE Praha, a.s, Praha.
- PAVLÍČEK V., HŘEBEJK J., 1994: Ústava a ústavní řád České republiky, 1. díl Ústavní systém. LINDE Praha, a.s, Praha.
- PERMANENT COMMITTEE ON CADASTRE IN THE EUROPEAN UNION, 2008: Cadastral information system: a resource for the E.U. policies. Agenzia del Territorio, Roma-Italy.
- ÚZSVM, 2008: Výroční zpráva za rok 2007. ÚZSVM Praha.

7.2 Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 95/1871 Ř. z., o zavedení obecného zákona o pozemkových knihách (obecný knihovní zákon).

Zákon č. 329/1920 Sb., o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový (zákon náhradový).

Zákon č. 177/1927 Sb., o pozemkovém katastru a jeho vedení.

Dekret prezidenta republiky č. 5/1945 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů.

Dekret prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa.

Dekret prezidenta republiky č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci.

Dekret prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy.

Dekret prezidenta republiky č. 124/1945 Sb., o některých opatřeních ve věcech knihovních.

Vyhláška Osidlovacího úřadu č. 1587/1946 Úř. I. I, kterou se vyhláší rámecový plán pro způsob naložení s určitou částí konfiskovaného majetku ve prospěch veřejných úkolů nebo pro hospodářskou výstavbu státu.

Zákon č. 90/1947 Sb., o zavedení knihovního pořádku ohledně konfiskovaného nepřátelského majetku a o úpravě některých právních poměrů vztahujících se na přidělený majetek.

Zákon č. 142/1947 Sb., o revisi první pozemkové reformy.

Zákon č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě.

Zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

Zákon č. 185/1948 Sb., o zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů a o organizaci státní ústavní léčebné péče.

Zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů.

Zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník.

Vyhláška č. 303/1952 Ú. I., o svěření některých nemovitostí, na které se vztahuje dekret o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, do správy místním národním výborům.

Nařízení č. 110/1953 Sb., o správě národního majetku rozpočtovými organizacemi.

Nařízení č. 111/1953 Sb., o základních fondech hospodářských organizací.
Vyhláška č. 158/1959 Ú. I., o správě nepřiděleného zemědělského majetku nabytého z pozemkových reforem.
Zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.
Zákon č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí.
Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník.
Zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd.
Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích.
Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.
Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.
Zákon č. 427/1991 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby.
Zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 114/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí.
Zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů.
Zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů.

7.3 Seznam použitých publikovaných článků

KALKUŠOVÁ S., 1993: Obecní majetek a konfiskáty. S´ 29/93: 4-5.

KARAS M., 1993: Přídělové řízení v pohraničí (1. část). Pozemkové úpravy březen 1993: 14-16.

KOCÁB M., 2005: Geographical Information Systems and Cadaster of Real Estates. 50 years of the Research Institute of Geodesy, Topography and Cartography 50/36: 285-294.

PEŠL I., 2000: The Cadastral Reform in the Czech Republic. Proceedings of FIG Working, Week Prague 2000.

PESL I., SLABOCH V., 2002: Ten years of Cadastral Reform in the Czech Republic: From defective cadastre to Internet access to reliable cadastral and land registry data. Proceedings of the XXII FIG International Congress, April 19-26, 2002, Washington D.C., USA.

POLÁČEK J., 2006: Data and web services of the Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre in the section of the Cadastre of Real Estates of the Czech Republic. Geos 2006 52/40: 6 stran.

POLÁČKOVÁ A., 2012: Zapomněl Chamberlain dohodu v Mnichově? Živá historie 9/2012: 11-13.

SOUČEK Z., 2005: Thirty Years of Automated Real Estate Data Up-Keeping. 50 years of the Research Institute of Geodesy, Topography and Cartography 50/36: 161-172.

SUCHÁNEK V., 2009: Establishing a modern land administration system: the case of the Czech Republic. Conference on Land Governance in Support of the MDG's : Responding to New Challenges, March 9, 2009, Washington D.C., USA.

VEVERKA B., 2005: Křovák's projection and its use for the Czech Republic and the Slovak Republic. 50 years of the Research Institute of Geodesy, Topography and Cartography 50/36: 173-179.

7.4 Seznam použitých elektronických odkazů

CADASTRAL TEMPLATE, 2012: Czech Republic. Established under UN mandate by Resolution 4 of the 16th UNRCC-AP in Okinawa, Japan in July 2003, online:<http://www.cadastraltemplate.org/countrydata/cz.htm>, cit. 21. 6. 2012.

ČÚZK, 2012: Stručná historie katastru nemovitostí. ČÚZK Praha, online:http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=998&MENUID=0&AKCE=DOC:10-KATASTR_HISTORIE, cit. 21. 6. 2012.

EUROPEAN COMMISSION, 2002: The Czechoslovak Presidential Decrees in the Light of the Acquis Communautaire. EUROPEAN COMMISSION, Brussels, online:<http://www.czechoffice.org/eufindings.pdf>, cit. 15. 6. 2012.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PČR, Vláda ČR, 2012: Důvodová zpráva k zákonu č. 428/2012 Sb., o majetkovém narovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. PS PČR Praha, online:<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=580&CT1=0>, cit. 20. 2. 2013.

7.5 Seznam použitých obrazových příloh

Obr. č. 1: Soustava obrázků o podobě pozemkové knihy, (Anonym, 2013)

Obr. č. 2: Soustava obrázků o evidenci nemovitostí v praxi, (Anonym, 2013)

Obr. č. 3: Struktura resortu Zeměměřictví a katastru, (ČÚZK, 2013)

Obr. č. 4: Vzhled výpisu z katastru nemovitostí, (ČÚZK, 2013)

Obr. č. 5: Počet Němců žijících na území bývalého politického okresu Cheb

Obr. č. 6: Kopie italské mapy z Mnichovské dohody, (Živá historie, 9/2012)

8 SEZNAM PŘÍLOH

8.1 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.2.5.1

- 8.1.1 Kopie knihovní vložky č. 412 pozemkové knihy pro k. ú. (katastrální území) Krásná
- 8.1.2 Kopie výměru o konfiskaci majetku č.j. 15/15 z 26. července 1946

8.2 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.2.5.2

- 8.2.1 Kopie knihovní vložky č. 1458 pozemkové knihy pro k. ú. Luby I.
- 8.2.2 Kopie návrhu přidělu pozemků a budov č. 28 pro obec Luby
- 8.2.3 Kopie přidělové listiny č.j. K 1688/47 z 25. prosince 1947
- 8.2.4 Kopie knihovní vložky č. 1995 pozemkové knihy pro k. ú. Luby I.
- 8.2.5 Kopie mapy pozemkového katastru se zákresem přidělu č. 28

8.3 Příloha k vybranému příkladu č. 3.3.3.1

- 8.3.1 Kopie knihovní vložky č. 673 pozemkové knihy pro k. ú. Cheb

8.4 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.2

- 8.4.1 Kopie knihovní vložky č. 24 pozemkové knihy pro k. ú. Aš
- 8.4.2 Kopie knihovní vložky č. 39 pozemkové knihy pro k. ú. Aš
- 8.4.3 Kopie výměru o konfiskaci majetku č.j. 14/287 z 15. srpna 1948
- 8.4.4 Kopie knihovní vložky č. 2328 pozemkové knihy pro k. ú. Aš
- 8.4.5 Kopie knihovní vložky č. 582 pozemkové knihy pro k. ú. Aš
- 8.4.6 Kopie rozhodnutí o přechodu práva vlastnického J.zn. A-209-III/3 z 28. listopadu 1947

8.5 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.3

- 8.5.1 Kopie knihovní vložky č. 1819 pozemkové knihy pro k. ú. Cheb
- 8.5.2 Kopie rozhodnutí o odevzdání konfiskovaného nemovitého majetku obci č. U III-2/49 z 28. října 1949

8.6 Příloha k vybranému příkladu č. 3.3.3.4

- 8.6.1 Kopie knihovní vložky č. 732 pozemkové knihy pro k. ú. Úšovice

8.7 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.5

- 8.7.1 Kopie žádosti MNV Pomezí nad Ohří o zápis pozemků na list vlastnictví z 12. září 1969
- 8.7.2 Kopie listu vlastnictví MNV Pomezí nad Ohří

8.8 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.3.3.6

- 8.8.1 Kopie rozhodnutí o přidělu č.j. 203/1597/1416/VLHZ-83 z 1. listopadu 1983
- 8.8.2 Kopie listu vlastnictví MěNV Aš (původně MNV Krásná)

8.9 Příloha k vybranému příkladu č. 3.4.3.1

- 8.9.1 Kopie žádosti města Cheb o zápis pozemků v evidenci nemovitostí z 31. března 1992

8.10 Přílohy k vybranému příkladu č. 3.4.3.2

- 8.10.1 Kopie návrhu na zápis pozemků do vlastnictví města Mariánské Lázně č.j. 50/2001/St. z 7. března 2001
- 8.10.2 Kopie souhlasného prohlášení ohledně pozemků v k. ú. Mariánské Lázně z 19. března 2009

8.11 Příloha kopie mapy z Mnichovské dohody (Živá historie, 9/2012)